Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NILS WAHL
prednesené 27. marca 2014[1]

Vec C-67/13 P

Groupement des cartes bancaires (CB)
proti

Európskej komisii

„Odvolanie — Kartely — Trh platobných kariet vo Francúzsku — Groupement des cartes bancaires (CB) — Tarifné opatrenia uplatňujúce sa na ‚nových účastníkov' Groupement — Poplatok za pristúpenie a takzvané mechanizmy ‚regulácie akvizičnej funkcie' a ‚prebudenia spiacich' — Existencia obmedzovania hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa — Právomoc vydať súdny príkaz — Dodržiavanie zásad proporcionality a právnej istoty"

1. Groupement des cartes bancaires (CB) (ďalej len „Groupement") svojím odvolaním navrhuje zrušenie rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie z 29. novembra 2012, CB/Komisia[2], ktorým Všeobecný súd zamietol jeho žalobu na zrušenie rozhodnutia Komisie K(2007) 5060 v konečnom znení zo 17. októbra 2007, týkajúceho sa konania o uplatnení článku [81 ES] (COMP/D1/38.606 – Groupement des cartes bancaires „CB") (ďalej len „sporné rozhodnutie").

2. V prejednávanej veci musí Súdny dvor predovšetkým určiť, či Všeobecný súd mohol bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, dospieť k záveru, že sporné opatrenia mali za „cieľ" obmedzovať hospodársku súťaž v zmysle článku 81 ods. 1 ES (teraz článok 101 ods. 1 ZFEÚ), pričom je potrebné spresniť, že v prejednávanej veci sa Všeobecný súd vzdal preskúmania ich účinkov na hospodársku súťaž, a to na rozdiel od Európskej komisie, ktorá v spornom rozhodnutí po hĺbkovej analýze konštatovala, že tieto opatrenia okrem uvedeného cieľa mali aj protisúťažné účinky[3].

3. Osobitne je potrebné odpovedať na otázku, či Všeobecný súd z právneho hľadiska oprávnene prijal a prípade uplatnil skôr extenzívny výklad pojmu „obmedzovanie z hľadiska cieľa". Táto dôležitá otázka, ktorá síce zďaleka nie je nová, vzniká vo veľmi osobitnom rámci trhu platobných kariet, ktorého dvojstranná povaha[4] a osobitné vlastnosti do dnešného dňa[5] neboli preskúmané Súdnym dvorom. Podstatnejšie, táto vec ponúka Súdnemu dvoru novú príležitosť vycibriť jeho mierne spornú judikatúru týkajúcu sa pojmu „obmedzovanie z hľadiska cieľa" uvedeného v článku 81 ods. 1 ES.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — T-491/07 (ďalej len „napadnutý rozsudok").

3 — Pozri body 252 až 358 sporného rozhodnutia.

4 — Dvojstranné trhy možno definovať ako trhy, na ktorých objem uskutočnených transakcií závisí nielen od všeobecnej úrovne cien zaplatených účastníkmi, ale aj od ich štruktúry (Rochet, J.-C., a Tirole, J., „Two-sided markets: a progress report", *The RAND Journal of Economics*, vol. 37, č. 3, 2006, s. 645 až 667).

5 — Treba však uviesť, že vec MasterCard a i./Komisia (C-382/12 P), v súčasnosti prejednávaná pred Súdnym dvorom (pozri návrhy generálneho advokáta Mengozziho prednesené 30. januára 2014), sa týka preskúmania niektorých rozhodnutí prijatých v rámci takzvaného „otvoreného" systému platieb kartou spravovaného MasterCard. Zdá sa, že táto vec sa okrem toho, že kladie právne otázky odlišné od otázok kladených v tejto veci, týka značne odlišných opatrení o uložení viacstranných provízií interchange (CMI).

I – **Okolnosti predchádzajúce sporu**

4. Okolnosti predchádzajúce sporu, tak ako vyplývajú z napadnutého rozsudku, možno zhrnúť takto.

5. Odvolateľ je zoskupenie hospodárskych záujmov podľa francúzskeho práva vytvorené v roku 1984 hlavnými francúzskymi bankovými inštitúciami. Bolo založené s cieľom vytvoriť interoperabilitu platobných systémov a výberov bankovými kartami (ďalej len „CB“) vydávanými jeho členmi. Táto interoperabilita sa v praxi prejavuje tak, že CB vydaná jedným členom Groupement môže byť použitá na uskutočnenie platieb u všetkých obchodníkov združených v systéme CB prostredníctvom akéhokoľvek iného člena Groupement a/alebo môže byť použitá na uskutočnenie výberov z bankomatov prevádzkovaných všetkými ostatnými členmi. Členovia Groupement, ktorých počet k 29. júnu 2007 bol 148, sú buď podniky nazvané „vedúce“, alebo podniky pričlenené k jednému z vedúcich podnikov. Na základe zmluvy o založení Groupement, BNP Paribas, BPCE, pôvodne Caisse nationale des caisses d'épargne et de prévoyance (CNCEP), a Société Générale (ďalej len „SG“) patria medzi jedenásť vedúcich podnikov.

6. Dňa 10. decembra 2002 Groupement oznámil Komisii na základe nariadenia Rady č. 17 [6] rôzne nové pravidlá zamýšľané pre systém CB, ktoré spočívali najmä [7] v troch tarifných opatreniach, ktoré možno opísať takto:

— úprava nazvaná „MRAF“ [8], ktorej cieľom je podľa Groupement v podstate na jednej strane podnietiť členov, ktorí sú viac vydavateľmi než nadobúdateľmi, aby rozvíjali akvizičnú činnosť, a na druhej strane finančne zohľadniť úsilie členov, ktorých akviziční činnosť je veľká vo vzťahu k ich emisnej činnosti. Vzorec stanovený na tento účel spočíval v porovnaní podielu člena na všetkých činnostiach vytvárania systému CB (meraného počtom SIZP [9] a bankomatov) v pomere k podielu tohto člena na všetkých činnostiach vydávania v rámci tohto systému. MRAF sa mal uplatniť v prípade, že pomer medzi dvoma ukazovateľmi bol nižší než 0,5. Sumy vybrané na základe MRAF mali byť rozdelené medzi členov Groupement, ktorí neboli z tohto dôvodu povinní uhradiť nijakú sumu, a to pomerne k ich prispeniu k akviziční činnosti. Títo členovia mohli sumy vybraté z tohto dôvodu voľne použiť,

— zmena poplatku za pristúpenie do Groupement, ktorý okrem fixnej sumy 50 000 eur vybranej pri pristúpení obsahoval poplatok za CB vydanú a v činnosti počas troch rokov po pristúpení a prípadne dodatočný poplatok, ktorý sa uplatňoval na členov, ktorých počet CB na sklade v priebehu alebo na konci šiesteho roku po ich pristúpení presiahol trojnásobok ich počtu CB na sklade na konci tretieho roku po ich pristúpení,

— úprava nazvaná „prebudenie spiacich“ spočívajúca v poplatku za vydanú CB, ktorý sa uplatňuje na nečinných alebo málo činných členov pred dátumom nadobudnutia účinnosti nových tarifných opatrení, ktorých podiel v činnosti vydávania CB v rámci celého systému CB v priebehu rokov 2003, 2004 a 2005 by bol tri krát vyšší než ich podiel v celkovej činnosti týkajúcej sa CB v rámci celého systému CB v priebehu rokov 2000, 2001 alebo 2002.

7. Dňa 6. júla 2004 Komisia prijala prvé oznámenie o výhradách určené Groupement a deviatim vedúcim podnikom, ktoré boli subjektmi overovania, v ktorom im vytýkala, že uzavreli „tajnú protisúťažnú dohodu“ ktorej „globálnym cieľom bolo obmedziť hospodársku súťaž medzi bankami, ktoré sú zmluvnými stranami tejto dohody, ako aj zosúladeným spôsobom brzdiť hospodársku súťaž

6 — Nariadenie Rady zo 6. februára 1962 Prvé nariadenie implementujúce články [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3).

7 — Z opisu opatrení vyplýva, že okrem tarifných opatrení oznámené opatrenia upravovali zmenu spôsobu výpočtu volebných hlasov členov v rámci Groupement.

8 — Mechanizmus regulácie akvizičnej funkcie.

9 — Systému identifikácie v zozname podnikov.

zo strany nových účastníkov (najmä veľkých distribučných reťazcov, online bánk a zahraničných bánk) na trhu vydávania [CB]“. Komisia sa domnievala, že „oznámenie [bolo] uskutočnené s cieľom zakryť skutočný obsah protisúťažnej dohody“. Zamýšľala zbaviť toto oznámenie všetkých účinkov a uložiť pokutu adresátom tohto oznámenia o výhradách. Groupement na toto oznámenie o výhradách odpovedal 8. novembra 2004 a jeho vypočutie sa uskutočnilo 16. a 17. decembra 2004.

8. Dňa 17. júla 2006 Komisia prijala druhé oznámenie o výhradách určené výlučne Groupement. Uviedla v ňom, že prvé oznámenie o výhradách je potrebné považovať za vzaté späť. Toto druhé oznámenie o výhradách sa týkalo rozhodnutia združenia podnikov, ktorým sa zavádza skupina tarifných opatrení, ktoré majú protisúťažný cieľ alebo následok. Groupement odpovedal na toto druhé oznámenie o výhradách z 19. októbra 2006 v rámci vypočutia, ktoré sa konalo 13. novembra 2006.

9. Dňa 20. júla 2007 Groupement predložil návrh záväzkov podľa článku 9 nariadenia (ES) č. 1/2003 [10], ktorý generálny riaditeľ Generálneho riaditeľstva Komisie pre hospodársku súťaž považoval za oneskorený a neuspokojivý.

10. Komisia preto prijala sporné rozhodnutie, v ktorom sa domnievala, že Groupement porušil článok 81 ES. Toto rozhodnutie obsahuje najmä tieto odôvodnenia:

— relevantný trh bol definovaný ako trh vydávania platobných kariet vo Francúzsku,

— sporné opatrenia sú obsahom rozhodnutia združenia podnikov,

— tieto opatrenia majú protisúťažný cieľ. Tento cieľ vyplýva z ich samotného znenia a je v rozpore s cieľmi týchto opatrení vyhlásenými v oznámení. Na jednej strane tieto opatrenia nie sú vhodné na podnietenie akvizície a vedú buď k zvýšeniu nákladov pre členov, ktorí im podliehajú, alebo k obmedzeniu činnosti vydávania kariet zo strany tých členov, ktorí by im inak podliehali. Na druhej strane funkcii MRAF spočívajúcej v podnietení akvizičnej činnosti odporuje funkcia medzibankových provízií a funkcia dodatočného poplatku za pristúpenie a poplatku za „prebudenie spiacich“. Tento protisúťažný cieľ zodpovedá skutočným cieľom týchto opatrení vyjadreným vedúcimi podnikmi v priebehu ich prípravy, a síce vôli brániť hospodárskej súťaži nových účastníkov a penalizovať ich, vôli zachovať príjmy vedúcich podnikov a vôli obmedziť zníženie ceny CB,

— účinkom sporných opatrení je obmedzenie hospodárskej súťaže. Osobitne v období ich uplatnenia (od 1. januára 2003 do 8. júna 2004) tieto opatrenia viedli k zníženiu plánov nových účastníkov na vydanie CB a k zabráneniu zníženia ceny CB, tak u nových účastníkov, ako aj u vedúcich podnikov,

— sporné opatrenia nemôžu byť považované za vedľajšie obmedzovania, ktoré nepatria do pôsobnosti článku 81 ods. 1 ES, a

— podmienky uplatnenia článku 81 ods. 3 ES nie sú splnené. Najmä odôvodnenie sporných opatrení, predovšetkým pokiaľ ide o MRAF ako o mechanizmus rovnováhy medzi akvizičnou funkciou a vydávaním kariet, nemožno prijať, keďže vyrovnaný pomer činnosti vydávania vo vzťahu k referenčnej akvizičnej činnosti je pomerom vedúcich podnikov a nie pomerom optimálnej rovnováhy systému CB.

10 — Nariadenie Rady zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd.08/002, s. 205).

11. Komisia dospela k záveru, že článok 81 ods. 3 ES sa neuplatňoval na sporné opatrenia, že rozhodnutie Groupement týkajúce sa sporných opatrení bolo v rozpore s ustanoveniami článku 81 ods. 1 ES a absolútne neplatné na základe článku 81 ods. 2 ES a že preto mala právomoc nariadiť Groupement, aby vzal späť sporné opatrenia a do budúcnosti za zdržal akejkoľvek dohody, rozhodnutia združenia podnikov alebo zosúladeného postupu, ktoré by mali podobný cieľ alebo účinok.

12. Sporné rozhodnutie stanovuje:

„Článok 1

Tarifné opatrenia, ktoré prijal [Groupement] rozhodnutiami [správnej rady] z 8. a 29. novembra 2002, konkrétne [MRAF], poplatok pri pristúpení za kartu a dodatočný poplatok za pristúpenie, ako aj [poplatok za prebudenie spiacich] uplatňujúci sa na členov Groupement, ktorí nevyvinuli dostatočnú činnosť ‚CB' od ich pristúpenia, sú v rozpore s článkom 81 [ES].

Článok 2

Groupement okamžite skončí porušenie uvedené v článku 1 tým, že vezme späť tarifné opatrenia, ktoré sú predmetom uvedeného článku, pokiaľ sa tak už nestalo.

Groupement sa do budúcnosti zdrží akéhokoľvek opatrenia alebo akéhokoľvek správania, ktoré by malo rovnaký alebo podobný cieľ alebo následok".

II – **Konanie pred Všeobecným súdom a napadnutý rozsudok**

13. Návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 27. decembra 2007 podal odvolateľ žalobu na zrušenie sporného rozhodnutia. BNP Paribas, BPCE a SG pristúpili do konania ako vedľajší účastníci na podporu odvolateľa.

14. Odvolateľ podporovaný vedľajšími účastníkmi konania uviedol na podporu svojej žaloby šesť žalobných dôvodov. Prvý žalobný dôvod bol založený na porušení článku 81 ES z dôvodu pochybenia v rámci metódy analýzy sporných opatrení a relevantných trhov, porušenia zásady rovnosti zaobchádzania a nedostatku odôvodnenia. Druhý žalobný dôvod bol založený na porušení článku 81 ods. 1 ES v dôsledku nesprávnych právnych posúdení, nesprávnych posúdení skutkového stavu a nesprávnych posúdení pri preskúmavaní cieľa sporných opatrení. Tretí žalobný dôvod založený na nesprávnych právnych posúdeniach, nesprávnych posúdeniach skutkového stavu a nesprávnych posúdeniach pri preskúmaní účinkov sporných opatrení. Štvrtý žalobný dôvod, predložený ako subsidiárny, sa zakladal na porušení článku 81 ods. 3 ES z dôvodu nesprávnych právnych posúdení, nesprávnych posúdení skutkového stavu a nesprávnych posúdení pri preskúmaní uplatniteľnosti tohto ustanovenia na sporné opatrenia. Piaty žalobný dôvod sa zakladal na porušení zásady riadnej správy vecí verejných. Nakoniec šiesty žalobný dôvod sa zakladal na porušení zásad proporcionality a právnej istoty.

15. Všeobecný súd po tom, ako všetky tieto žalobné dôvody zamietol, uložil Groupement, aby znášal svoje vlastné trovy konania a nahradil trovy konania vynaložené Komisiou a zaviazal BNP Paribas, BPCE a SG na náhradu ich vlastných trov konania.

III – **Návrhy účastníkov konania a konanie pred Súdnym dvorom**

16. Svojím odvolaním odvolateľ navrhuje, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnutý rozsudok,

— vrátil vec pred Všeobecný súd, ibaže by sa Súdny dvor domnieval, že disponuje dostatkom informácií na to, aby sám zrušil sporné rozhodnutie, a

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania, ktoré vznikli v konaní pred Súdnym dvorom a Všeobecným súdom.

17. BNP Paribas, BPCE a SG predložili svoje vyjadrenia k odvolaniu na podporu odvolateľa.

18. Komisia navrhuje odvolanie zamietnuť a zaviazať odvolateľa na náhradu trov konania.

19. Pred Súdnym dvorom účastníci konania vyjadrili svoje stanoviská písomne a potom ústne na pojednávaní, ktoré sa konalo 22. januára 2014.

IV – **Posúdenie odvolacích dôvodov**

20. Na podporu svojho odvolania odvolateľ predkladá tri odvolacie dôvody. Prvý odvolací dôvod sa zakladá na nesprávnych právnych posúdeniach pri uplatnení pojmu „obmedzovanie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ v zmysle článku 81 ods. 1 ES. Druhý odvolací dôvod sa zakladá na nesprávnych právnych posúdeniach pri uplatnení pojmu „obmedzovanie hospodárskej súťaže hľadiska účinku“ v zmysle tohto istého ustanovenia. Tretí odvolací dôvod sa zakladá na porušení zásad proporcionality a právnej istoty.

21. Na úvod odvolateľ tvrdí, že Všeobecný súd zjavne vynechal z opisu skutkového stavu (body 1 až 48 napadnutého rozsudku) zásadné skutočnosti, čo preukazuje, že sa nikdy neodchýlil od stanoviska Komisie a že nevykonal hĺbkové právne a vecné preskúmanie, ktoré požaduje Súdny dvor.[11] Tieto skutočnosti spočívali na jednej strane v tom, že Komisia radikálne zmenila svoje stanovisko v priebehu vyšetrovania[12], čo možno vysvetliť zásadnými chybami v analýze, ktoré Komisia neopravila, a na druhej strane v ignorovaní diskusie, ktorá prebehla na pojednávaní, ktoré sa konalo pred Všeobecným súdom 16. mája 2012 v súvislosti s pojmom obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, najmä vo vzťahu k výkladu rozsudku Beef Industry Development Society a Barry Brothers[13], ktorý mal byť uplatnený.

22. Zdá sa mi, že tieto úvodné poznámky, ktoré predstavujú podklad pre otázky, ktoré vznikli v tejto veci, nemožno analyzovať v tom zmysle, že ich cieľom je uviesť jeden alebo viacero osobitných dôvodov vo vzťahu k dôvodom už formálne vyjadreným.

23. Preto treba teda postupne preskúmať tri formálne predložené odvolacie dôvody s dôrazom kladeným na prvý z nich, ktorý sa zrejme nachádza v jadre diskusie a navyše je osobitne zaujímavý.

11 — Pozri rozsudok z 8. decembra 2011, KME Germany a i./Komisia (C-272/09 P, Zb. s. I-12789, bod 102).

12 — Groupement zdôrazňuje, že Komisia sa nijako neodchýlila od návrhov prijatých v prvom oznámení o výhradách zo 6. júla 2004. V nadväznosti na vypočutie, ktoré sa konalo 16 a 17. decembra 2004, Komisia bola nútená vziať späť toto oznámenie o výhradách, ktoré sa nezakladalo na nijakom vážnom odôvodnení.

13 — Rozsudok z 20. novembra 2008 (C-209/07, Zb. s. I-8637).

A – *O prvom odvolacom dôvode založenom na nesprávnych právnych posúdeniach pri uplatnení pojmu obmedzovanie z hľadiska cieľa*

24. Odvolateľ podporovaný BNP Paribas, BPCE a SG tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil viacerých nesprávnych právnych posúdení pri uplatnení článku 81 ods. 1 ES. Zdôrazňuje, že prístup zvolený Všeobecným súdom predstavuje vážny precedens, keďže predstavuje zákaz *per se* fakturácie akejkoľvek sumy jedným hospodárskym subjektom inému. Groupement konkrétnejšie tvrdí, že Všeobecný súd neuznal, že pojem obmedzovanie z hľadiska cieľa nemožno vykladať príliš extenzívne a zahmlil rámec analýzy všeobecne dodržiavaný Súdnym dvorom na účely identifikácie takéhoto obmedzovania.

25. Pred preskúmaním všetkých výhrad predložených proti rámcu analýzy sporných opatrení zvolenému Všeobecným súdom sa mi zdá byť nevyhnutné uviesť určitý počet úvodných úvah v súvislosti s prístupom, ktoré by podľa mňa mali byť zohľadnené v prípade, keď ide o preskúmanie existencie obmedzovania hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 81 ods. 1 ES.

1. Všeobecné úvahy o kontúrach pojmu protisúťažný cieľ v zmysle článku 81 ods. 1 ES

26. Je ustálené, že celý systém zákazov a sankcionovania tajných postupov sa týka správaní, ktoré obmedzujú hospodársku súťaž [14].

27. Na účely identifikácie správaní, ktoré obmedzujú hospodársku súťaž, možno vo všeobecnosti použiť dva metodologické smery.

28. Prvý spočíva v prístupe kazuistickej povahy, z ktorého vyplýva hĺbkové a dôkladné preskúmanie skutočných a potenciálnych protisúťažných účinkov správaní podnikov. Z takéhoto smerovania, hoci má veľkú výhodu v tom, že sa sústreďuje práve na postupy, ktoré zjavne majú obmedzujúce účinky na hospodársku súťaž, vyplýva mobilizácia značných zdrojov a nie je prejavom hospodárnosti konania. Môže tak v konečnom dôsledku predstavovať prekážku všeobecného odhaľovania protisúťažných správaní.

29. Tieto nedostatky viedli k využívaniu druhého smerovania, čiastočne menej individualizovaného, s odkazom najmä na správania, ktoré sa vo všeobecnosti podľa hospodárskej analýzy považujú za konania majúce škodlivé účinky na hospodársku súťaž.

30. V takomto systéme nie je podstatný rozdiel medzi konaniami podnikov, ktoré možno kvalifikovať ako obmedzovanie hospodárskej súťaže v nadväznosti na individuálne preskúmanie, a konaniami, ktoré sú obmedzovaniami na základe štandardizovaného prístupu – obe sú totiž zakázané. Rozlišovanie, ktoré je potrebné uskutočniť, spočíva predovšetkým v procesných dôvodoch vo vzťahu k dôkazom protisúťažných účinkov, ktoré uvedené konania spôsobujú.

31. Pre ilustráciu, v americkom protikartelovom práve sú určité správania považované za porušenia na základe svojej povahy. Podniky, ktoré sa dopustili takýchto správaní, nie sú spôsobilé, či už pred orgánom povereným stíhaním porušení hospodárskej súťaže alebo pred súdom, spochybniť kvalifikáciu kartelu obmedzujúceho hospodársku súťaž predložením dôkazu, že uvedené správania majú len málo škodlivých účinkov, respektíve určité priaznivé účinky na hospodársku súťaž.

32. Odkaz v článku 81 ods. 1 ES na kartely, ktoré majú „za cieľ… vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu“ prináša porovnateľné dôsledky, aj keď nie sú totožné.

14 — Treba spresniť, že pojem „obmedzovanie“ treba chápať tak, že sa týka tiež prípadov, keď sa hospodárska súťaž „vylučuje“ alebo „skresľuje“. Rovnako tiež obmedzovanie, o ktoré ide v prejednávanej veci, treba chápať tak, že sa týka nielen slobody konania podnikov na trhu („restraint of trade“), ale aj slobody, ktorá sa týka fungovania a štruktúry trhu („restriction of competition“).

33. V prvom rade, pokiaľ sa preukáže, že správania podniku majú protisúťažný „cieľ“, tieto správania sú v zásade zakázané, pričom nie je potrebné skúmať ich účinky.

34. V druhom rade, hoci je v rámci uplatnenia článku 81 ods. 3 ES možné zvážiť prosúťažné a protisúťažné účinky, nič to nemení na skutočnosti, že uplatnenie pojmu protisúťažný cieľ v tom zmysle, že zjednodušuje preukázanie obmedzujúceho vplyvu niektorých postupov podnikov, má niekoľko výhod.

35. Najskôr je nepochybne zdrojom predvídateľnosti, a teda právnej istoty pre podniky, keďže im umožňuje poznať právne dôsledky (najmä v zmysle zákazov a sankcií), ku ktorým vedú niektoré ich konania, ako napríklad uzavretie dohôd o cenách, a podľa toho prispôsobiť ich správanie. Identifikácia kartelov s cieľom obmedzujúcim hospodársku súťaž má potom tiež odstrašujúci účinok a prispieva k prevencii protisúťažných správaní. Nakoniec je zdrojom hospodárnosti konania, keďže povereným dozorom nad hospodárskou súťažou umožňuje v prípade určitých foriem tajných dohôd dospieť k záveru o ich protisúťažnom vplyve bez toho, aby museli pristúpiť k často komplexnému a zložitému preskúmaniu ich potenciálnych účinkov na relevantný trh.

36. Takéto výhody sa však prejavia len vtedy, ak je uplatnenie pojmu obmedzovanie z hľadiska cieľa jasne vymedzené, keďže v opačnom prípade by to mohlo viesť k zahrnutiu konaní, ktorých škodlivé účinky na hospodársku súťaž nie sú zjavné.

37. Tieto úvahy majú konkrétnejšiu oporu v poučeniach, ktoré možno vyvodiť z ustálenej judikatúry Súdneho dvora.

38. Po prvé, ako Súdny dvor veľmi skoro rozhodol vo svojom rozsudku LTM [15] a stále pripomínal [16], alternatívna povaha podmienky spočívajúcej v existencii dohody, ktorá má „za cieľ alebo následok“ obmedzovanie hospodárskej súťaže, upravená v článku 81 ods. 1 ES, vyznačená spojkou „alebo“, vedie najskôr k nevyhnutnosti zohľadniť samotný cieľ dohody vzhľadom na hospodársky kontext, v ktorom sa má uplatňovať. Súdny dvor v tomto ohľade spresnil, že v prípade, že „analýza *ustanovení* tejto dohody neodhalí *dostatočný stupeň škodlivosti*“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát) vo vzťahu k hospodárskej súťaži, bude potrebné skúmať jej následky, a aby bola zakázaná, požadovať zhromaždenie dôkazov preukazujúcich, že hospodárska súťaž bola skutočne citeľným spôsobom vylúčená, obmedzená alebo skreslená. Na posúdenie toho, či je dohoda zakázaná článkom 81 ods. 1 ES, je teda zbytočné zohľadňovať konkrétne účinky, pokiaľ sa preukáže, že jej cieľom je vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci spoločného trhu [17].

39. Po druhé Súdny dvor spresnil, že rozlišovanie medzi „porušeniami na základe cieľa“ a „porušeniami na základe následku“ spočíva v tom, že určité formy dohôd medzi podnikmi možno považovať za škodlivé pre dobré fungovanie hospodárskej súťaže už z dôvodu ich povahy [18]. Rôzne formy spolupráce medzi podnikmi boli považované už na základe ich samotného cieľa za obmedzovanie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa. Preto boli považované za majúce cieľ obmedzujúci hospodársku súťaž nielen iné typy horizontálnych spoluprác než uvedené v článku 81 ods. 1 písm. a) až e) ES [19], ale aj niektoré vertikálne dohody [20].

15 — Rozsudok z 30. júna 1966 (56/65, Zb. s. 337, 359).

16 — Rozsudok Beef Industry Development Society a Barry Brothers (už citovaný, bod 15).

17 — Pozri rozsudok Beef Industry Development Society a Barry Brothers (už citovaný, bod 16 a citovanú judikatúru).

18 — Rozsudok Beef Industry Development Society a Barry Brothers (už citovaný, bod 18).

19 — Za konanie majúce takýto protisúťažný cieľ bola považovaná najmä výmena informácií určených na koordináciu správaní konkurentov na trhu (rozsudok zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, Zb. s. I-4529).

20 — Pozri najmä rozsudky z 13. júla 1966, Consten a Grundig/Komisia (56/64 a 58/64, Zb. s. 429); z 1. februára 1978, Miller International Schallplatten/Komisia (19/77, Zb. s. 131) (distribučné dohody zakazujúci paralelný obchod medzi členskými štátmi a zavádzajúce teritoriálnu exkluzivitu); z 3. júla 1985, Binon (243/83, Zb. s. 2015) (systém selektívnej distribúcie so stanovením minimálnych cien pri ďalšom predaji), ako aj z 13. októbra 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, Zb. s. I-9419) (systém selektívnej distribúcie zakazujúci predaj niektorých výrobkov na internete bez objektívneho odôvodnenia).

40. Po tretie, štandardizovanejšie posúdenie, ku ktorému vedie uplatnenie pojmu obmedzovanie z hľadiska cieľa predpokladá dôkladné a individuálne preskúmanie spornej dohody, ktoré sa však musí jasne odlišovať od preskúmania skutočných alebo potenciálnych účinkov správaní dotknutých podnikov.

41. V tomto zmysle Súdny dvor už veľmi skoro [21] spresnil, že preskúmanie otázky, či určitá dohoda mala obmedzujúci cieľ, nemožno oddeliť od hospodárskeho a právneho kontextu, s prihliadnutím na ktorý ju strany uzavreli. Potom ustáleným spôsobom pripomenul, že ustanovenia predmetných dohôd je potrebné skutočne preskúmať s prihliadnutím na ich kontext [22], pričom základnou myšlienkou bolo, že v rámci preskúmania súladu správania s ustanoveniami Zmluvy v oblasti kartelov sú čisto teoretické a abstraktné úvahy len ťažko obhájiteľné [23].

42. Pre ilustráciu môjho tvrdenia odkazujem na príklad porušenia, pri ktorom sa vzhľadom na získané skúsenosti možno domnievať, že spôsobuje jedno z najzávažnejších obmedzovaní hospodárskej súťaže, konkrétne na horizontálnu dohodu o cenách konkrétneho tovaru. Hoci je nesporné, že takýto kartel má spravidla vysoký stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž, tento záver neplatí v prípade, keď napríklad dotknuté podniky majú len nepatrný podiel na relevantnom trhu.

43. Rovnako tak Súdny dvor po preskúmaní kontextu rozhodol, že distribučnú dohodu, hoci by sa na prvý pohľad mohla posúdiť ako obmedzovanie hospodárskej súťaže, nemožno považovať za dohodu s cieľom citeľného obmedzovania hospodárskej súťaže už na základe jej povahy [24].

44. Domnievam sa, že zohľadnenie hospodárskeho a právneho kontextu pri hľadaní protisúťažného cieľa je potrebné jasne odlíšiť, aby nedošlo k významovému posunu na úkor správneho výkladu článku 81 ods. 1 ES – vrátim sa k tomu v nasledujúcich úvahách – od preukázania protisúťažných účinkov na základe druhej časti alternatívy uvedenej v tomto ustanovení. Zohľadnenie kontextu pri identifikácii protisúťažného cieľa môže len potvrdiť alebo neutralizovať [25] preskúmanie samotného znenia údajného kartelu. Nemôže nijako napraviť absenciu skutočnej identifikácie protisúťažného cieľa prostredníctvom preukázania potenciálnych účinkov dotknutých opatrení.

45. Inými slovami a nezávisle od podobností medzi oboma časťami tejto alternatívy [26], zohľadnenie hospodárskeho a právneho kontextu v prípade, keď ide o identifikáciu obmedzovania z hľadiska cieľa, nemôže viesť k usvedčeniu dotknutých podnikov v prípade dohody, ktorej znenie sa nejaví ako škodlivé z hľadiska hospodárskej súťaže.

46. Zdá sa, že keď judikatúra Súdneho dvora a Všeobecného súdu pripomínala rozlíšenie medzi dvoma typmi obmedzovania uvedenými v článku 81 ods. 1 ES, mohla byť v určitej miere zdrojom rozdielnych výkladov či dokonca zámeny. Zdá sa totiž, že niektoré smery judikatúry urobili delikátnym nevyhnutné rozlíšenie medzi preskúmaním protisúťažného cieľa a analýzou protisúťažných účinkov dohôd medzi podnikmi.

47. V niektorých veciach sa totiž zohľadnenie uvedeného kontextu zhoduje so skutočným preskúmaním potenciálnych účinkov sporných opatrení.

21 — Pozri najmä rozsudok Consten a Grundig/Komisia (už citovaný, s. 497).

22 — Pozri najmä rozsudky Miller International Schallplatten/Komisia (už citovaný, bod 7); z 28. marca 1984, Compagnie royale asturienne des mines a Rheinzink/Komisia (29/83 a 30/83, Zb. s. 1679, bod 26), ako aj zo 6. apríla 2006, General Motors/Komisia (C-551/03 P, Zb. s. I-3173, bod 66).

23 — Pozri v tejto súvislosti návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Roemer vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok Consten a Grundig/Komisia (už citovaný, s. 525).

24 — Rozsudok z 28. apríla 1998, Javico (C-306/96, Zb. s. I-1983, body 19 až 31).

25 — Pre ilustráciu takejto neutralizácie pozri rozsudok z 19. februára 2002, Wouters a i. (C-309/99, Zb. s. I-1577, bod 97).

26 — V tomto zmysle viacero autorov zdôraznilo, že analýza cieľa bola uplatnením analýzy účinkov (pozri napríklad Wish, R., úvod k 4. okrúhlemu stolu konferencie New Frontiers of Antitrust z 10. februára 2012 nazvanému „Anticompetitive object vs. anticompetitive effect: does it really matter?“, *Concurrences*, č. 2, 2012, s. 59 a nasl.).

48. Preto sa Všeobecný súd vo veci GlaxoSmithKline Services/Komisia [27] pri rozhodovaní o protisúťažnom cieli ustanovení dohody, ktorá upravovala obmedzenie paralelného obchodu s liečivami, v podstate domnieval, že protisúťažnú povahu dohody nebolo možné vyvodiť z výkladu jej samotného znenia uskutočneného v jej kontexte, ale že bolo „nevyhnutne“ potrebné tiež prihliadnuť na jej účinky. Z tohto rozsudku vyplýva, že k určeniu existencie protisúťažného cieľa treba v každom prípade konštatovať jej konkrétne účinky na hospodársku súťaž [28].

49. Možno si legitímne klásť otázku, či sa táto analýza, ktorá znamená posudzovať nevyhnutné dôsledky predmetných dohôd, blíži viac k preskúmaniu ich obmedzujúcich účinkov na hospodársku súťaž než k analýze ich protisúťažného cieľa.

50. Nedávno a to ešte zjavnejším spôsobom Súdny dvor v rozsudku Allianz Hungária Biztosító a i. [29] rozhodol, že dohody, ktorými sa poisťovne poskytujúce poistenie motorových vozidiel dvojstranne dohodnú buď s autorizovanými predajcami automobilov, ktorí pôsobia ako opravovne, alebo so združením, ktoré ich zastupuje, na tom, že hodinová sadzba, ktorú má platiť poisťovňa za opravu ňou poisteného vozidla, bude závisieť okrem iného na množstve a podiele poistných zmlúv, ktoré autorizovaný predajca ako sprostredkovateľ dohodol pre túto spoločnosť, možno považovať za obmedzovanie hospodárskej súťaže „z hľadiska cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ. To platí v prípade, že po individuálnom a konkrétnom preskúmaní obsahu a cieľa týchto dohôd, ako aj hospodárskeho a právneho kontextu, do ktorého patria, vyjde najavo, že tieto dohody už na základe ich samotnej povahy škodia riadnemu fungovaniu hospodárskej súťaže na jednom z dvoch relevantných trhov [30].

51. Tu je opäť delikátne rozlíšiť v čom sa preskúmanie kontextu, ktoré odporúča Súdny dvor a ktoré spočíva v zhodnotení rizika vylúčenia alebo závažného oslabenia hospodárskej súťaže na relevantnom trhu, vzhľadom najmä na „štruktúru tohto trhu, [na] existenciu alternatívnych distribučných kanálov a [na] ich obmedzujúci význam, [ako aj na] trhovú silu dotknutých spoločností“, odlišuje od preskúmania prípadných obmedzujúcich účinkov na hospodársku súťaž.

52. Napriek tomu, že judikatúra by mohla do určitej miery prispieť k rozostreniu hranice medzi pojmami obmedzovanie z hľadiska cieľa a obmedzovanie z hľadiska účinku, sa však domnievam, že uplatnenie tohto pojmu musí byť jasnejšie ohraničené.

53. Kvalifikácia dohody alebo postupu ako obmedzovanie hospodárskej súťaže vzhľadom na ich samotný cieľ má významné dôsledky, z ktorých je potrebné zdôrazniť aspoň dva.

54. Najskôr prístup, ktorý spočíva v identifikácii „protisúťažného cieľa“, vychádza z formalistického prístupu, ktoré je nebezpečný z hľadiska ochrany všeobecných záujmov sledovaných pravidlami Zmluvy v oblasti hospodárskej súťaže. V prípade, že sa preukáže, že dohoda má cieľ obmedzujúci hospodársku súťaž, zákaz, ktorý z toho vyplýva, je veľmi všeobecný, a síce možno ho uložiť preventívne a tým narušiť nadviazanie budúcich kontaktov [31], a to nezávisle od hodnotenia konkrétne spôsobených účinkov.

27 — Rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006 (T-168/01, Zb. s. II-2969, bod 147).

28 — Hoci Súdny dvor v rámci odvolania podaného v tejto veci dospel k potrebe vyhlásenia neplatnosti analýzy protisúťažnej povahy cieľa sporných dohôd, urobil tak len v rozsahu, v akom Všeobecný súd podmienil existenciu protisúťažného cieľa dôkazom, že dohoda prinášala nevýhody pre konečných spotrebiteľov (pozri rozsudok zo 6. októbra 2009, GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i., C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, Zb. s. I-9291, body 63 a 64).

29 — Rozsudok zo 14. marca 2013 (C-32/11).

30 — Pozri rozsudok Allianz Hungária Biztosító a i. (už citovaný, bod 48).

31 — Význam týchto dôsledkov už zdôraznil generálny advokát Cruz Villalón v bode 64 svojich návrhov vo veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok Allianz Hungária Biztosító a i.

55. Tento formalistický prístup je teda možné akceptovať len v prípade správaní, ktoré vykazujú inherentné riziko veľmi závažného škodlivého účinku, alebo správaní, pri ktorých možno dospieť k záveru, že nepriaznivé účinky pre hospodársku súťaž prevažujú nad prosúťažnými účinkami. Rozhodnúť inak by znamenalo poprieť, že niektoré konania hospodárskych subjektov môžu potenciálne mať pozitívne prejavy z hľadiska hospodárskej súťaže. Domnievam sa, že len v prípade, že skúsenosť ukáže, že obmedzenie je v súlade s hospodárskou analýzou ustáleným spôsobom zakázané, sa javí ako rozumné priamo ho sankcionovať v snahe o hospodárnosť konania [32].

56. Za obmedzujúce hospodársku súťaž z hľadiska cieľa by sa preto mali považovať len také správania, ktorých škodlivosť je vzhľadom na získané skúsenosti a hospodársku vedu preukázaná a ľahko odhaliteľná, a nie dohody, ktoré vzhľadom na kontext, do ktorého patria, majú nejednoznačné účinky na trh alebo ktoré majú vedľajšie obmedzujúce účinky nevyhnutné na sledovanie hlavného cieľa, ktorý hospodársku súťaž neobmedzuje.

57. Nakoniec táto kvalifikácia zbavuje vyšetrujúci orgán bremena preukázať protisúťažné účinky dohody alebo postupu, ktoré má preskúmať. Nekontrolované rozširovanie správaní, ktoré spadajú do obmedzovaní z hľadiska cieľa, je nebezpečné z hľadiska zásad, ktoré upravujú preukázanie protisúťažných správaní a súvisiace dôkazné bremeno.

58. Z dôvodu týchto dôsledkov sa kvalifikácia obmedzujúceho kartelu z hľadiska cieľa nevyhnutne musí ohraničiť a týkať v konečnom dôsledku len tých dohôd, ktoré inherentne vykazujú určitý stupeň škodlivosti. Tento pojem by sa mal vzťahovať len na dohody, ktoré inherentne, teda bez toho, aby bolo potrebné hodnotiť ich skutočné alebo potenciálne účinky, majú taký stupeň závažnosti alebo škodlivosti, že ich negatívny vplyv na hospodársku súťaž sa zdá byť veľmi pravdepodobný. Napriek otvorenosti zoznamu správaní, ktoré možno označiť za obmedzujúce na základe ich cieľa, navrhujem zachovať pri určovaní obmedzovania hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa relatívne obozretný prístup.

59. Túto obozretnosť treba rešpektovať tým viac, že analýza, ktorú je Súdny dvor nútený uskutočniť, bude záväzná tak pre Komisiu, ako aj pre vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže, ktorých citlivosť a úroveň odbornosti spočívajú na premenných parametroch.

60. Výhoda spočívajúca v predvídateľnosti a odľahčení dôkazného bremena, ktorú zahŕňa identifikácia obmedzujúcich dohôd z hľadiska cieľa, sa zdá byť spochybnená, pokiaľ je táto identifikácia v konečnom dôsledku sprevádzaná preskúmaním vychádzajúcim z dôsledkov uvedenej dohody na hospodársku súťaž, ktoré presahuje rámec dôkladného preskúmania dohody.

61. V každom prípade treba uviesť, že Súdny dvor napriek zjavnému rozšíreniu správaní označovaných ako obmedzujúce z hľadiska cieľa ustáleným spôsobom pripomínal, a to počnúc už citovaným rozsudkom LTM až po už citovaný rozsudok Allianz Hungária Biztosító a i., že analýza cieľa musí odhaliť „dostatočný stupeň škodlivosti“ [33].

32 — Zdá sa, že Komisia tento prístup prijala v usmerneniach o uplatňovaní článku 81 ods. 3 ES (Ú. v. ES C 101, s. 97) z 27. apríla 2004. Uvádza najmä, že „dohody, ktoré majú za cieľ obmedzenie hospodárskej súťaže, sú tie, ktoré v dôsledku svojej povahy, majú potenciál hospodársku súťaž obmedziť“. Ide o obmedzovania, ktoré vzhľadom na ciele sledované pravidlami hospodárskej súťaže Spoločenstva sú natoľko spôsobilé mať negatívne účinky na hospodársku súťaž, že na účely uplatnenia článku 81 ods. 1 nie je nutné preukázať, že spôsobujú konkrétne účinky na trhu. Táto domnienka vyplýva zo závažnosti *obmedzovania a zo skúseností*, ktoré preukazujú, že obmedzovania hospodárskej súťaže na základe cieľa by mohli mať negatívne účinky na trh a ohroziť ciele sledované pravidlami hospodárskej súťaže Spoločenstva“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

33 — Táto požiadavka sa stále pripomína v najnovšej judikatúre (pozri rozsudky Beef Industry Development Society a Barry Brothers (už citovaný, bod 15), T-Mobile Netherlands a i. (už citovaný, bod 28), GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i. (už citovaný, bod 55), ako aj zo 4. októbra 2011, Football Association Premier League a i. (C-403/08 a C-429/08, Zb. s. I-9083, bod 135).

62. Nakoniec by som chcel pripomenúť, že takéto ohraničenie neznamená „poskytnutie imunity“ určitým správaniam a ich vyňatie zo zákazu uvedeného v článku 81 ods. 1 ES. V prípade, že sa nepreukáže, že určitá dohoda nie je konkrétne – teda po zohľadnení je cieľov, ako aj hospodárskeho kontextu, do ktorého patrí – schopná vylúčiť, obmedzovať alebo skresliť hospodársku súťaž na trhu, možno vylúčiť len samotné uplatnenie pojmu obmedzovanie z hľadiska cieľa. Orgán poverený kontrolou hospodárskej súťaže bude vždy schopný ju zakázať po dôkladnejšom preskúmaní jej skutočných a potenciálnych protisúťažných účinkov na trhu.

2. O posúdení existencie obmedzovania z hľadiska cieľa v prejednávanej veci

63. Treba uviesť, že vo svojom prvom odvolacom dôvode odvolateľ vo všeobecnosti namieta proti neobmedzenému vnímaniu pojmu obmedzovanie z hľadiska cieľa prijatému Všeobecným súdom. Konkrétne spochybňuje nesprávne posúdenia, ku ktorým došlo v rámci posúdenia Všeobecným súdom pri preskúmaní obsahu, cieľa a kontextu prijatia sporných opatrení.

64. Inými slovami je namieste najskôr stanoviť, či bol Všeobecný súd vo všeobecnosti oprávnený domnievať sa, ako to urobil v bodoch 124 a 146 napadnutého rozsudku, že „nebolo namieste vykladať pojem porušenia z hľadiska cieľa reštriktívne“. Potom bude potrebné určiť, či nezávisle od tohto tvrdenia Všeobecný súd mohol bez toho, aby sa dopustil nesprávnych právnych posúdení, potvrdiť v prejednávanej veci existenciu porušenia z hľadiska cieľa v zmysle článku 81 ods. 1 ES.

a) Reštriktívny alebo extenzívny výklad pojmu protisúťažný cieľ?

65. Na úvod treba zdôrazniť, že judikatúra, ktorá sa vyznačuje dvojznačnosťou medzi želaním neupraviť uzavretý zoznam obmedzovaní z hľadiska cieľa a nevyhnutnosť rešpektovať *ratio legis* článku 81 ods. 1 ES, ktorý najmä vyžaduje, aby dotknuté správania mali určitý stupeň škodlivosti, nie vždy jasne odpovedá na otázku, či sa pojem obmedzovanie z hľadiska cieľa má alebo nemá vykladať reštriktívne, a to aj napriek tomu, že niektorí generálni advokáti sa vyslovili pre jeden či druhý prístup [34].

66. Čo sa týka osobitne už citovaného rozsudku Beef Industry Development Society a Barry Brothers, podľa môjho názoru sa naň Všeobecný súd nesprávne odvolával na podporu svojho záveru, že pojem porušenie z hľadiska cieľa sa nemá vykladať reštriktívne.

67. Ako však vyplýva z bodu 22 tohto rozsudku, Súdny dvor síce odpovedal na argumentáciu rozvinutú Beef Industry Development Society a Barry Brothers Ltd, podľa ktorej „by sa pojem porušenie z hľadiska cieľa mal vykladať reštriktívne“ a že „do tejto kategórie patria len dohody, ktorých cieľom je horizontálne určovanie cien, obmedzenie výroby alebo rozdelenie trhov, teda dohody, ktorých protisúťažné účinky sú do tej miery zjavné, že si nevyžadujú nijakú hospodársku analýzu“.

34 — Treba napríklad poznamenať, že vo svojich návrhoch vo veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok Allianz Hungária Biztosító a i., sa generálny advokát Cruz Villálon vyjadril v prospech reštriktívneho prístupu, keď dospel k záveru, že kategória obmedzovaní hospodárskej súťaže na základe cieľa sa má chápať reštriktívne a obmedziť na prípady, v ktorých existuje inherentné riziko osobitne závažných škodlivých účinkov (pozri bod 65 uvedených návrhov). Vo veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok T-Mobile Netherlands a i., generálna advokátka Kokott zdá sa zaujala iný menej vyhranený prístup, keď uviedla, že „určite sa treba vyhnúť príliš rozširujúcemu výkladu pojmu zosúladeného postupu majúceho protisúťažný cieľ a to z dôvodu radikálnych následkov, ktorým v prípade porušenia článku 81 ods. 1 ES môžu byť vystavené podniky. Tomuto pojmu však nemožno dávať ani príliš zužujúci výklad, ktorý by v praxi potlačil zákaz ‚porušení na základe cieľa‘ zakotvený v primárnom práve a ktorý by tak zbavil článok 81 ods. 1 ES časti jeho praktickej efektívnosti“ (pozri bod 44 týchto návrhov).

68. Zdôrazňujem však, že hoci odpoveď poskytnutá Súdnym dvorom v bode 23 uvedeného rozsudku, podľa ktorého „druhy dohôd predpokladané v článku 81 ods. 1 písm. a) až e) ES netvoria taxatívny zoznam zakázaných dohôd“, jasne uvádza, že pojem obmedzovanie hospodárskej súťaže sa neobmedzuje len na najflagrantnejšie obmedzovania typu kartelov („hard core infringements“) uvedené týmto ustanovením a nemôže byť uzavretý do taxatívneho zoznamu, nevyhnutne neprejudikuje ani reštriktívnu povahu výkladu, ktorý je potrebné prijať pre pojem obmedzovanie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.

69. Pri čítaní tohto rozsudku je potrebné dospieť k ďalšiemu zisteniu. V konečnom dôsledku viedlo preskúmanie samotného znenia predmetných dohôd Súdny dvor k záveru, že tieto dohody mali za cieľ obmedzovať hospodársku súťaž.

70. Je pravda, že dohody dotknuté vo veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok Beef Industry Development Society a Barry Brothers (ďalej len „dohody BIDS“), mali osobitné vlastnosti v tom zmysle, že sledovali ciele racionalizácie odvetvia hovädzieho a teľacieho mäsa znížením prebytkov výrobnej kapacity.

71. Nič to však nemení na tom, že tieto dohody bolo možné považovať za dohody s cieľom obmedziť výrobu v zmysle článku 81 ods. 1 písm. b) ES. Práve na základe dôkladného preskúmania znení dohôd BIDS Súdny dvor dospel k záveru, že majú protisúťažný cieľ. Domnieval sa najmä, že tieto dohody upravovali mechanizmus určený na podporu odchodu konkurenčných podnikov. Skutočnosti, s ktorými bolo oboznámený Súdny dvor, preukázali, že dohody BIDS sledovali dva hlavné ciele. Na jednej strane išlo o zvýšenie stupňa koncentrácie dotknutého trhu citeľným znížením počtu podnikov ponúkajúcich služby spracovania mäsa a na druhej strane o odstránenie približne 75 % nadbytočných výrobných kapacít[35]. Cieľom dohôd BIDS bolo teda predovšetkým umožniť viacerým podnikom uskutočňovať spoločnú politiku, ktorej cieľom bolo podporiť odchod niektorých z nich z trhu a v dôsledku toho znížiť nadbytočné kapacity, ktoré majú dopad na výnosnosť, pretože im bránia v dosiahnutí úspor z rozsahu výroby[36].

72. Súdny dvor dospel k záveru, že „tento druh dohôd zjavným spôsobom naráža na koncepciu vlastnú ustanoveniam Zmluvy ES týkajúcim sa hospodárskej súťaže, podľa ktorej si každý hospodársky subjekt musí sám určiť politiku, ktorú zamýšľa uskutočňovať na trhu“. Domnieva sa, že v rámci hospodárskej súťaže by podniky, ktoré uzavreli dohody BIDS, nemali v prípade ich neexistencie iné prostriedky na zlepšenie svojej výnosnosti, ako zintenzívnenie obchodnej rivality alebo uskutočnenie koncentrácií. Vďaka týmto dohodám sa môžu vyhnúť takémuto postupu a spoločne znášať významnú časť nákladov nevyhnutných pre zvýšenie stupňa koncentrácie trhu najmä na základe platby príspevku 2 eur za kus dobytka spracovaný každým zo zostávajúcich podnikov. Navyše Súdny dvor uvádza, že prostriedky použité na dosiahnutie cieľa dohôd BIDS zahŕňali tiež obmedzenia, ktorých cieľ má protisúťažnú povahu[37].

73. V konečnom dôsledku sporné opatrenia mali taký stupeň škodlivosti, že bolo možné dospieť k záveru, že mali protisúťažný cieľ.

74. Vzhľadom na všetky tieto úvahy podľa môjho názoru Všeobecný súd v napadnutom rozsudku nesprávne tvrdil, že pojem cieľ sa nesmie vykladať reštriktívnym spôsobom.

75. Je namieste preskúmať, či i napriek tomuto tvrdeniu Všeobecný súd mohol bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, potvrdiť záver, podľa ktorého sporné opatrenia mali protisúťažný cieľ.

35 — Pozri rozsudok Beef Industry Development Society a Barry Brothers (už citovaný, body 31 a 32).

36 — Pozri rozsudok Beef Industry Development Society a Barry Brothers (už citovaný, bod 33).

37 — Pozri rozsudok Beef Industry Development Society a Barry Brothers (už citovaný, body 34 až 36).

b) K štruktúre analýzy prijatej v prejednávanej veci pre dospenie k záveru o existencii obmedzovania z hľadiska cieľa

76. Na úvod sa zdá byť dôležité pripomenúť, že hoci Všeobecný súd má ako jediný právomoc jednak zistiť skutkový stav, okrem prípadu, keď by vecná nesprávnosť jeho zistení vyplývala zo spisových písomností, a jednak právomoc posúdiť skutkové okolnosti, Súdny dvor má právomoc vykonať na základe článku 256 ZFEÚ preskúmanie právnej kvalifikácie týchto skutkových udalostí a právnych dôsledkov, ktoré z toho Všeobecný súd vyvodil. Posúdenie skutkových okolností, s výhradou prípadu skresľovania dôkazov predložených Všeobecnému súdu, nepredstavuje právnu otázku, ktorá by, ako taká, podliehala kontrole Súdneho dvora [38].

77. V prejednávanej veci sa zdá, že odvolateľ v tomto odvolacom dôvode namieta predovšetkým jednak proti nesprávnym právnym posúdeniam, ktorých sa podľa neho dopustil Všeobecný súd pri kvalifikácii sporných opatrení za obmedzovanie z hľadiska cieľa, a jednak proti skresleniu Všeobecným súdom dôkazov, ktoré mu boli predložené. Tieto otázky *a priori* nemôžu byť vyňaté z preskúmania Súdneho dvora.

78. Súdnemu dvoru totiž prináleží, aby overil, či Všeobecný súd riadne preskúmal, že Komisia po individuálnom a konkrétnom preskúmaní obsahu, cieľa a hospodárskeho a právneho kontextu, do ktorého sporné opatrenia spadajú, dostatočne preukázala, že tieto opatrenia mali taký stupeň škodlivosti, že ich negatívne účinky na hospodársku súťaž bolo možné predpokladať.

79. Na tieto účely je úplne relevantný odkaz na nadobudnuté skúsenosti. Tieto „skúsenosti“ treba chápať ako skúsenosti, ktoré tradične vyplývajú z hospodárskej analýzy, ako boli potvrdené orgánmi hospodárskej súťaže a prípadne potvrdené judikatúrou.

80. V tomto kontexte je potrebné konštatovať, že sporné opatrenia majú horizontálnu povahu a že *a priori* by mohli byť považované za vhodnejšie na účely obmedzujúceho cieľa hospodárskej súťaže.

81. Hoci je totiž ustálené, že určité horizontálne dohody medzi podnikmi obsahujú zjavné obmedzenia hospodárskej súťaže ako určovanie cien a rozdelenie trhov [39] a možno ich preto považovať za dohody obsahujúce obmedzovania hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, škodlivosť sporných opatrení pre hospodárska súťaž nie je zjavná na prvý pohľad.

82. Treba však preskúmať, či Všeobecný súd oprávnene potvrdil záver Komisie o existencii obmedzovania z hľadiska cieľa, pričom tento záver musí vyplývať z posúdenia celkového obsahu opatrení, prípadne aj s prihliadnutím na objektívne sledované ciele a na hospodársky a právny kontext.

83. V tomto zmysle by sa mohlo zdať spojenie častí tohto odvolacieho dôvodu, z ktorých každá sa týka jedného z troch relevantných aspektov pre posúdenie reštriktívneho opatrenia z hľadiska cieľa, ako umelé.

84. Zdá sa však byť vhodné analyzovať ich postupne.

i) O prvej časti týkajúcej sa preskúmania obsahu opatrení Groupement

85. Odvolateľ podporovaný vo viacerých aspektoch BNP Paribas, BPCE a SG tvrdí, že Všeobecný súd sa pri posúdení obsahu sporných opatrení dopustil viacerých nesprávnych právnych posúdení.

38 — Pozri najmä rozsudok z 19. júla 2012, Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia a Komisia/Alliance One International a i. (C-628/10 P a C-14/11 P, body 84 a 85).

39 — Rozsudok z 8. decembra 2011, KME Germany a i./Komisia (C-389/10 P, Zb. s. I-13125, bod 75).

86. V prvom rade tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávnych právnych posúdení pri analýze „samotného cieľa“ sporných opatrení. Najskôr Všeobecný súd neuskutočnil analýzu stupňa škodlivosti sporných opatrení s odkazom na ich obsah, ale vychádzal výlučne zo subjektívnych záujmov niektorých členov Groupement. Všeobecný súd sa preto dopustil nesprávneho právneho posúdenia v bodoch 126 a 132 napadnutého rozsudku, keď sa domnieval, že zo samotného znenia sporných opatrení vyplýva, že majú protisúťažný cieľ spočívajúci v bránení hospodárskej súťaži zo strany nových účastníkov dotknutého trhu. Navyše sa odvolateľ domnieva, že Všeobecný súd skreslil dôkazy, keď dospel k záveru, že určitý počet prekážok v praxi veľmi sťažuje rozvoj akvizičnej činnosti zo strany nového účastníka, pričom sa opieral predovšetkým o vyhlásenia Komisie a bez platného vysvetlenia zamietol dôkazy preukazujúce opak.

87. V druhom rade odvolateľ tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávnych právnych posúdení pri zohľadnení v bodoch 186 a 256 napadnutého rozsudku vývoja, ktorý predchádzal prijatiu sporných opatrení, ako vyplýva z dokumentov zaistených pri overeniach uskutočnených v priestoroch Groupement a v priestoroch určitých jeho členov.

88. Najskôr Všeobecný súd na účely analýzy cieľa sporných opatrení neoprávnene zohľadnil návrhy určitých vedúcich podnikov uskutočnené pred prijatím týchto opatrení, keďže tieto návrhy neodzrkadľovali prejav vôle samotného Groupement, ale niektorých jeho členov. Rozhodnutie sa však môže posudzovať ako rozhodnutie združenia podnikov práve vtedy, keď predstavuje verný prejav vôle svojho autora. V prejednávanej veci okolnosti týkajúce sa prípravy a prijatia sporného rozhodnutia však nie sú relevantné, keďže záujem Groupement plne odzrkadľujú len oznámené opatrenia. Navyše vývoj opatrení bol zohľadnený namiesto podrobnej analýzy obsahu týchto opatrení.

89. Ďalej sa odvolateľ domnieva, že Všeobecný súd skreslil dôkazy tým, že uskutočnil nevhodný výber medzi prípravnými návrhmi, zaistenými dokumentmi a vyhláseniami nových účastníkov. Odvolateľ sa domnieva, že Všeobecný súd mal vziať do úvahy určité množstvo skutočností dávajúcich dôraz najmä na nevyhnutnosť bojovať proti parazitovaniu a starosť o dodržanie práva hospodárskej súťaže, ktoré dokazujú existenciu skutočných pochybností o obmedzovaní hospodárskej súťaže. Toto skreslenie je tým zjavnejšie, že Všeobecný súd vychádzal z týchto istých dôkazov ako použila Komisia, bez jasného dištancovania sa od návrhov jej prvého oznámenia o výhradách.

90. V napadnutom rozsudku Všeobecný súd dospel k záveru, že protisúťažný cieľ sporných opatrení spočíval v bránení hospodárskej súťaži nových účastníkov na francúzskom trhu vydávania CB.

91. Všeobecný súd tým prebral záver, podľa ktorého protisúťažný cieľ sporných opatrení vyplýval zo vzorcov výpočtu, ktoré boli stanovené na účely sporných opatrení (pozri body 126 až 133 napadnutého rozsudku). Tiež rozhodol, že Komisia sa oprela o dokumenty získané v priebehu overovaní týkajúce sa návrhov vedúcich podnikov v rámci prípravy sporných opatrení len pre potvrdenie (pozri body 123 až 154 napadnutého rozsudku).

92. Čo sa však týka po prvé preskúmania vzorcov výpočtu použitých v sporných opatreniach a pokračovania v tom, čo som už uviedol, zdá sa mi, že Všeobecný súd nepreskúmal, či tieto opatrenia obsahovali protisúťažnú úpravu už na základe svojej povahy.

93. Všeobecný súd síce v bode 132 napadnutého rozsudku zdôraznil, že Komisia sa domnievala, vzhľadom na formulácie stanovené pre sporné opatrenia a z dôvodu ťažkosti rozvinutia akvizičnej činnosti, že tieto opatrenia ukladali členom Groupement, ktorí im podliehali, buď aby obmedzili svoju činnosť vydávania kariet, alebo znášali náklady (týkajúce sa vydávania), ktoré neboli znášané inými členmi Groupement vrátane vedúcich podnikov. Všeobecný súd tiež uviedol, že „tieto formulácie preto obmedzovali možnosť členov, ktorí im podliehali, súťažiť (prostredníctvom cien) na trhu vydávania kariet s členmi Groupement, ktorí im nepodliehali“. Komisia preto dospela k záveru, že sporné opatrenia mali protisúťažný cieľ spočívajúci v zabránení hospodárskej súťaži nových účastníkov (pozri odôvodnenia 212, 213 a 222 sporného rozhodnutia)“.

94. Rovnako Všeobecný súd v bode 133 napadnutého rozsudku prebral záver Komisie, podľa ktorého „úlohe, ktorú Groupement zveril MRAF (podnietenie akvizičnej činnosti), odporovala existencia medzibankových provízií, ktoré podnecovali vydávanie (pozri odôvodnenia 226 až 230 sporného rozhodnutia) a okolnosť, že dodatočný poplatok za pristúpenie a poplatok za prebudenie spiacich sankcionoval banky, ktoré v nedávnej minulosti nevydali dostatok kariet (pozri odôvodnenia 231 a 232 sporného rozhodnutia)“.

95. Hoci tieto zistenia určite vychádzajú z obsahu sporných opatrení, ktorých cieľom je v podstate uložiť určité náklady niektorým bankám a podnietiť akvizičnú činnosť, zdá sa mi, že tak Komisia, ako aj Všeobecný súd nepreukázali, v čom tieto opatrenia boli na základe ich samotného znenia obmedzujúce pre hospodársku súťaž. Pokiaľ by sa totiž vychádzalo zo znenia oznámených opatrení, ako boli predložené Komisii a preskúmané Všeobecným súdom, ich cieľ spočíva v uložení finančného príspevku členom Groupement, ktorý je určený na financovanie nákladov fungovania platobného systému CB. Ako uvádzam ďalej v texte (pozri najmä body 130 a 131 týchto návrhov), samotnú skutočnosť, že určití členovia Groupement mohli z dôvodu prijatých sporných opatrení buď obmedziť svoju činnosť vydávania platobných kariet, alebo znášať náklady (týkajúce sa ich vydávania), ktoré nenesú iní členovia Groupement, nemožno kvalifikovať za obmedzujúcu hospodársku súťaž z hľadiska cieľa.

96. Po druhé, pokiaľ ide o zohľadnenie „vývoja“, teda návrhov uvedených vedúcimi podnikmi obsiahnutých v určitých prípravných dokumentoch k sporným opatreniam, ktoré boli zaistené v priebehu overovaní, odôvodnenie Všeobecného súdu je v rámci tohto odvolania spochybnené z hľadiska viacerých aspektov.

97. V prvom rade je potrebné skúmať, či Všeobecný súd bez toho, aby sa dopustil nesprávneho posúdenia, pripísal Groupement ako celku niektoré z návrhov uvedených vedúcimi podnikmi ešte predtým, než boli vyhotovené sporné opatrenia. V druhom rade je potrebné analyzovať význam pripisovaný uvedeným návrhom v rámci posúdenia obsahu dotknutých opatrení a poslednom rade ich relevantnosť na účely zistenia obmedzovania z hľadiska cieľa.

98. V prvom rade, čo sa týka otázky, či návrhy vedúcich podnikov boli skutočne vyjadrením vôle samotného Groupement, tvrdenie, podľa ktorého sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že za zámer Groupement považoval návrhy uvedené vedúcimi podnikmi, sa mi zdá byť presvedčivé.

99. V tomto ohľade poukazujem na to, že Všeobecný súd sa obmedzil na konštatovanie, že „vzhľadom na to, že vedúce podniky sú členmi neformálneho orgánu, konkrétne [menového výboru], ktorý pripravil sporné opatrenia, a správnej rady, ktorá ich prijala, zámer vyjadrený vedúcimi podnikmi v zásade zodpovedá zámeru Groupement, pokiaľ ide o prijatie sporných opatrení“ (bod 256 napadnutého rozsudku). Dospel teda k záveru, že Komisia si neprotirečila, keď kvalifikovala sporné opatrenia za rozhodnutia združenia podnikov a teda keď na základe tejto kvalifikácie uznala, že sporné opatrenia sú prejavom vôle Groupement, pričom sa oprela o návrhy vedúcich podnikov s cieľom potvrdiť skutočnosť, že ich cieľom bolo vylúčiť nových účastníkov (bod 257 napadnutého rozsudku).

100. Pre potvrdenie záveru, ku ktorému Komisia dospela v súvislosti s pričítateľnosťou návrhov vedúcich podnikov celému Groupement, sa mi totiž zdá, že Všeobecný súd mal preskúmať, či návrhy určitých vedúcich podnikov sú verným prejavom vôle Groupement, pretože v opačnom prípade by nemohli byť spájané s rozhodnutím združenia podnikov sporným v tejto veci [40]. V tomto ohľade treba zdôrazniť, ako to Všeobecný súd uviedol v bode 7 napadnutého rozsudku, že menový výbor je neformálnym orgánom bez rozhodovacej právomoci.

40 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Wouters a i. (už citovaný, bod 64).

101. V druhom rade, čo sa týka významu pripisovanému zámeru vyjadrenému návrhmi vedúcich podnikov pre stanovenie protisúťažného cieľa sporných opatrení, záver Všeobecného súdu, podľa ktorého sa Komisia len pre potvrdenie oprela o dokumenty zaistené v priebehu overení, ktoré obsahovali návrhy vedúcich podnikov vyjadrené pri príprave sporných opatrení (body 134 a 267 napadnutého rozsudku), zďaleka nie je zjavný.

102. Hoci, pokiaľ by sa vychádzalo zo štruktúry časti venovanej v spornom rozhodnutí preskúmaniu existencie obmedzovania hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa [41], zdá sa, že Komisia v prvom rade vychádzala z toho, že samotná formulácia opatrení odporuje cieľom vyhláseným v oznámení [42] a v druhom rade uviedla dôvody, pre ktoré podľa nej cieľ obmedzujúci hospodársku súťaž, ako vyplýva zo samotnej formulácie opatrení, úplne zodpovedá skutočným cieľom opatrení vyjadreným v návrhoch vedúcich podnikov počas ich prípravy [43]. Komisia rovnako uviedla, že „protisúťažný cieľ MRAF bol potvrdený vyhláseniami vedúcich podnikov v období prípravy opatrení“ [44].

103. V každom prípade sa zdá, že Komisia v konečnom dôsledku priznala dokumentom týkajúcim sa „vývoja“ uvedených opatrení rovnaký význam ako preskúmaniu formulácie sporných opatrení.

104. Zdá sa mi, že to dosť jasne vyplýva z odôvodnení 193 a 198 sporného rozhodnutia, ktoré v rámci syntézy prístupu Komisie pri stanovovaní protisúťažného cieľa dávajú dôraz na prípravné dokumenty. Okrem toho, ako to navyše zdôraznila najmä SG vo svojich písomných vyjadreniach, časť venovaná preskúmaniu formulácií mala za cieľ poskytnúť negatívny dôkaz o tom, že sporné opatrenia nezodpovedali uvádzanému cieľu. Pozitívny dôkaz protisúťažného cieľa sporných opatrení sa z veľkej časti zakladal na vecných dôkazov vyplývajúcich z prípravných dokumentov vyhotovených vedúcimi podnikmi [45].

105. Rovnako sa zdá, že na účely výkladu obsahu sporných opatrení Všeobecný súd prebral úvahy týkajúce sa formulácií uvedených v týchto opatreniach, a to s prihliadnutím na dokumenty zaistené v priebehu overovaní a s dôrazom na návrhy vedúcich podnikov [46].

106. V každom prípade sa v treťom rade zdá byť nevyhnutné stanoviť, či návrhy vedúcich podnikov ako súčasť vývoja sporných opatrení bolo možné považovať za relevantné pre stanovenie existencie obmedzovania z hľadiska cieľa.

107. V tomto ohľade sa domnievam, že tieto návrhy, aj keby sa predpokladalo, že skutočne predstavujú zámer Groupement, čo sa mi zdá byť vylúčené (pozri bod 100 týchto návrhov), nemohli byť považované za dostatočné na preukázanie existencie protisúťažnej dohody a tým menej dohody obsahujúcej obmedzovanie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.

108. Z judikatúry dostatočne jasne vyplýva, že hoci zámer účastníkov dohody nepredstavuje nevyhnutný prvok pre stanovenie obmedzujúcej povahy dohody, orgánom hospodárskej súťaže, ani vnútroštátnym súdom a súdom Únie nič nezakazuje, aby ho zohľadnili [47].

41 — Body 193 až 251 sporného rozhodnutia.

42 — Časť 10.2.1.1 zodpovedajúca bodom 199 až 234 sporného rozhodnutia.

43 — Časť 10.2.1.2 zodpovedajúca bodom 235 až 250 sporného rozhodnutia.

44 — Bod 234 sporného rozhodnutia.

45 — Pozri tiež uvedenie obsahu sporného rozhodnutia v bodoch 35 a 36 napadnutého rozsudku.

46 — Pozri osobitne bod 186 napadnutého rozsudku.

47 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok Allianz Hungária Biztosító a i. (už citovaný, bod 37 a citovanú judikatúru).

109. Túto možnosť zohľadniť zámer vyjadrený účastníkmi dohody možno podľa mňa uplatniť len pre úplnosť alebo doplnenie a nesmie nahrádzať podrobné preskúmanie znenia a cieľov vytýkaných správaní. Tak ako sa účastníci dohody nemôžu dovolávať neexistencie zámeru porušiť zákaz článku 81 ods. 1 ES [48], nemôže stačiť poukázať na existenciu takéhoto zámeru na účely prijatia záveru, že prijaté opatrenia majú protisúťažný cieľ. Zámer vyjadrený účastníkmi dohody by nemal byť nijako zohľadnený, pokiaľ ide tak, ako v prejednávanej veci, o zhodnotenie protisúťažného vplyvu správaní podnikov.

110. Domnievam sa totiž, že identifikácia „protisúťažného cieľa“ si vyžaduje skutočne objektívne preskúmanie, ktoré je nezávisle od vôle jej účastníkov. Preto sa domnievam, že prípadne vyjadrené zámery účastníkov údajného kartelu, ale ani prípadné legitímne ciele nimi sledované, nie sú priamo relevantné, pokiaľ sa má preskúmať, či uvedený kartel bez ohľadu na jeho formu má protisúťažný „cieľ“.

111. Nakoniec v rámci tejto časti tohto odvolacieho dôvodu odvolateľ poukazuje na to, že Všeobecný súd skreslil predložené dôkazy. Toto skreslenie by malo spočívať v tom, že okrem dokumentov preukazujúcich, že rozvoj akvizičnej činnosti nebol nevyhnutne ťažký, Komisia uskutočnila nevhodný výber medzi návrhmi vedúcich podnikov.

112. V tomto ohľade stačí pripomenúť, že v zásade prináleží výlučne Všeobecnému súdu, aby posúdil dôkaznú hodnotu, ktorú je potrebné priznať dôkazom, ktoré sú mu predložené. Skreslenie dôkazov predpokladá, aby Všeobecný súd zjavne prekročil medze rozumného posúdenia týchto dôkazov [49], čo musí zjavne vyplývať z písomností v spise bez toho, aby bolo nevyhnutné pristúpiť k novému posúdeniu uvedených dôkazov. Ak odvolateľ tvrdí, že sa Všeobecný súd dopustil skreslenia dôkazov, musí presne označiť dôkazy, ktoré ním boli skreslené, a poukázať na nesprávne právne posúdenie, ktoré podľa jeho názoru viedlo Všeobecný súd k takémuto skresleniu [50].

113. V prejednávanej veci tvrdené skreslenie dôkazov zjavným spôsobom nevyplýva zo spisových písomností. Navyše odvolateľ presne neoznačil dokumenty, ktoré podľa neho potvrdzujú takéto skreslenie. Zdá sa, že odvolateľ svojou argumentáciou, hoci poukazuje na skreslenie dôkazov, sleduje v skutočnosti dosiahnutie ich nového posúdenia, čo však nepatrí do právomoci Súdneho dvora.

114. Z týchto úvah vyplýva, že pokiaľ sa vychádza z preskúmania samotného znenia sporných opatrení, ako s ním bol oboznámený Všeobecný súd, záver, podľa ktorého Komisia z právneho hľadiska dostatočne preukázala protisúťažnú povahu uvedených oparení z hľadiska cieľa, je len ťažko pochopiteľný.

ii) O druhej časti týkajúcej sa preskúmania cieľa opatrení

115. Odvolateľ tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávnych právnych posúdení pri posúdení cieľov sporného opatrenia. Hoci totiž Všeobecný súd uznal, že boj proti parazitovaniu na systéme CB predstavuje legitímny cieľ, nesprávne odmietol posúdiť tento cieľ vzhľadom na článok 81 ods. 1 ES. Všeobecný súd mal uznať, že obmedzovanie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa je vylúčené, pokiaľ opatrenia Groupement vedú k stimulácii akvizičnej činnosti a k hľadaniu optimalizácie medzi akvizičnými činnosťami a činnosťami vydávania. Tieto opatrenia boli v súlade so zásadou proporcionality primerané, keďže spočívali v systematických a vyvážených opatreniach prijatých vo všeobecnom záujme systému CB, pretože ponechávali každému členovi Groupement na výber možnosť prispôsobenú jeho individuálnej situácii.

48 — Pozri najmä rozsudok General Motors/Komisia (už citovaný, bod 77 a citovanú judikatúru).

49 — Pozri rozsudky z 10. februára 2011, Activision Blizzard Germany/Komisia (C-260/09 P, Zb. s. I-419, bod 57), ako aj zo 4. júla 2013, Komisia/Aalberts Industries a i. (C-287/11 P, bod 52).

50 — Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 50).

116. Ako vyplýva z judikatúry, na účely stanovenia, či určitá dohoda spadá pod zákaz uvedený v článku 81 ods. 1 ES, je najmä potrebné sústrediť sa na ciele, ktoré sa snaží dosiahnuť[51].

117. Zdá sa mi dôležité pripomenúť, že tieto objektívne ciele, ktoré musia jasne vyplývať zo sporných opatrení, sa nijako neprekrývajú so subjektívnymi zámermi obmedziť či neobmedziť hospodársku súťaž, ani s prípadnými legitímnymi cieľmi sledovanými dotknutými podnikmi. Je ustálené, že dohodu teda možno považovať za dohodu s cieľom obmedzujúcim hospodársku súťaž aj v prípade, že sleduje iné legitímne ciele[52].

118. Ako bolo teda potrebné v prejednávanej veci chápať tarifné opatrenia prijaté Groupement?

119. Na rozdiel od toho, čo Komisia naznačila na pojednávaní, možno len ťažko tvrdiť, že úprava MRAF má takú škodlivosť, aby ju bolo možné považovať za cenový kartel[53], ktorý ako taký poškodzuje hospodársku súťaž. Rovnako z dôvodov uvedených vyššie, sporné opatrenia v prejednávanej veci, ktoré neobsahujú mechanizmus na podporu odchodu určitých konkurentov z trhu, sa mi zdajú byť len ťažko porovnateľné s opatreniami na racionalizáciu trhu dotknutými vo veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok Beef Industry Development Society a Barry Brothers.

120. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že sporné opatrenia sa predovšetkým týkali uloženia poplatkov členom Groupement, ktorí v štádiu tak prístupu, ako aj používania systému CB boli viac vydavateľmi CB (činnosť vydávania platobných kariet a/alebo kariet na výbery z bankomatov ich držiteľom) než nadobúdateľmi (činnosť spočívajúca v pridružovaní obchodníkov majúcich číslo SIZP a prevádzkovanie bankomatov).

121. Všetky tieto opatrenia boli podľa Groupement určené na ochranu systému CB pred fenoménmi hospodárskeho parazitovania vyplývajúcimi z činnosti bánk rozvíjajúcich predovšetkým činnosť vydávania kariet a profitujúcich bez protiplnenia z výhod vyplývajúcich z investícií vynaložených členmi systému v akvizičnej oblasti.

122. Hoci je riadne ustálené, ako to navyše uznal aj Všeobecný súd (pozri najmä body 76 a 77 napadnutého rozsudku), že boj proti parazitovaniu môže predstavovať legitímny cieľ, takáto úvaha nie je priamo relevantná pre určenie existencie obmedzovania hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 81 ods. 1 ES.

123. V dôsledku toho si nemyslím, že Všeobecný súd sa úplne mýlil, keď dospel k záveru, že cieľ boja proti parazitovaniu nemusí byť vo všeobecnosti zohľadnený v štádiu preskúmania opatrení vzhľadom na článok 81 ods. 1 ES, ale že môže byť zohľadnený pri preskúmaní uplatnenia prípadnej výnimky na základe článku 81 ods. 3 ES.

124. Zdá sa mi však, že tento záver dáva zmysel len vtedy, keď sa po dôkladnom preskúmaní jasne preukáže, že sporné opatrenia majú protisúťažný cieľ. Práve okolnosť, že určité správanie zjavne má protisúťažný cieľ, zbavuje skutočnosť, že sleduje i iné ciele, akejkoľvek relevantnosti.

51 — Pozri rozsudok Beef Industry Development Society a Barry Brothers (už citovaný, bod 21).

52 — Ako sú najmä legálne ciele obchodnej politiky (rozsudok General Motors/Komisia, už citovaný, bod 64) alebo ochrana verejného zdravia a zníženie nákladov na kontrolu zhody (rozsudok z 8. novembra 1983, IAZ International Belgium a i./Komisia, 96/82 až 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 a 110/82, Zb. p. 3369, bod 25), ako aj opatrenia na prekonanie krízy odvetvia (rozsudok Beef Industry Development Society a Barry Brothers, už citovaný, bod 21).

53 — Zdá sa, naopak, že vnímanie sporných opatrení ako kartelu medzi Groupement a vedúcimi podnikmi najskôr (pozri bod 7 týchto návrhov) Komisia zastávala, a potom od neho v priebehu vyšetrovania upustila.

125. V opačnom prípade, teda v prípade obmedzovania z hľadiska cieľa, ktoré nie je jasne preukázané, ako sa to javí v prejednávanej veci, bude namieste pristúpiť k preskúmaniu protisúťažných účinkov a v tomto rámci zhodnotiť nevyhnutnosť a primeranosť dotknutých opatrení s ohľadom na sledovaný cieľ[54].

126. Viem si však len ťažko predstaviť, v čom sporné opatrenia vykazujú stupeň škodlivosti požadovaný judikatúrou.

127. Predovšetkým je úplne nesporné, že tieto opatrenia boli prijaté s cieľom stimulovať akviziČnú činnosť CB v rámci platobného systému, ktorý mal dve strany prepojené existenciou sieťových účinkov. Ako Všeobecný súd uviedol v bode 102 napadnutého rozsudku, Komisia samotná uviedla, že činnosti vydávania a akvizičné činnosti boli nevyhnutné jedna pre druhú a pre fungovanie platobného systému CB vo všeobecnosti, keďže na jednej strane by obchodníci nesúhlasili so svojím vstupom do platobného systému CB, pokiaľ by počet nositeľov kariet bol nedostatočný, a na druhej strane by spotrebitelia nechceli mať kartu, pokiaľ by nebola použiteľná u dostatočného počtu obchodníkov.

128. Preto bolo cieľom sporných opatrení získať peňažný príspevok zo strany členov, ktorí mali v oblasti činnosti vydávania kariet priamy prospech z pristúpenia do platobného systému vyplývajúceho z úsilia vynaloženého inými členmi v oblasti „akvizície“. Tieto opatrenia, najmä MRAF, obsahujú v podstate úpravu, ktorej cieľom je požadovať peňažný príspevok od členov, ktorí sú málo aktívni v oblasti „akvizície“.

129. Zdá sa mi, že uloženie finančného poplatku členom siete, ktorí majú bez protiplnenia prospech z úsilia vynaloženého inými členmi na účely rozvoja siete, nemá protisúťažný cieľ.

130. V prejednávanej veci síce výška požadovaného poplatku alebo ťažkosti určitých hospodárskych subjektov pri rozvoji akviziČnej činnosti môžu mať za následok vylúčenie hospodárskych subjektov, ktorí nezaplatia poplatky stanovené na základe sporných opatrení. Okrem prípadu odvolávania sa na teóriu „základnej infraštruktúry“[55], ktorú Komisia v prejednávanej veci nijako nespomína[56] a ktorej uplatnenie sa mi v každom prípade zdá byť pochybné[57], sa mi to však nezdá byť postihnuteľné z hľadiska hospodárskej súťaže.

131. V každom prípade, ak nemožno vylúčiť, že sporné oparenia majú za následok podnietenie určitých členov Groupement buď k obmedzeniu ich činnosti vydávania kariet, alebo k zvýšeniu ich akviziČnej činnosti, čo je posledná možnosť, ktorá sa zdá byť konkrétne zložitá a viedla by teda k ich vylúčeniu zo systému, táto otázka spadá v každom prípade do preskúmania potenciálnych protisúťažných účinkov uvedených opatrení a nie do preskúmania ich cieľa. Domnievam sa, že účinky spočívajúce vo vylúčení, ktoré vyplývajú z takých tarifných opatrení, ako sú opatrenia sporné v tejto veci, možno skúmať len v štádiu preskúmania protisúťažného účinku.

54 — Pozri rozsudky z 28. januára 1986, Pronuptia de Paris (161/84, Zb. s. 353, body 15 až 17), a z 15. decembra 1994, DLG (C-250/92, Zb. s. I-5641).

55 — Pripomínam, že na základe tejto teórie je držiteľ zdroja alebo štruktúry povinný dať ich k dispozícii svojim konkurentom, pokiaľ je prístup k tejto štruktúre nevyhnutný pre výkon ich činností (pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. apríla 2004, IMS Health, C-418/01, Zb. s. I-5039).

56 — Pozri v tejto súvislosti napadnutý rozsudok (body 66 a 224).

57 — Vo svojej *30. správe k politike hospodárskej súťaže 2000* samotná Komisia uviedla toto: „Komisia sa domnieva, že systém CB nepredstavuje základnú infraštruktúru a že v dôsledku toho Groupement môže stanoviť, či umožní svojim konkurentom prístup doň (pod podmienkou že ich nebude navzájom diskriminovať)“ (bod 207 tejto správy).

132. Musím však priznať určité rozpaky v súvislosti s tým, ako Komisia aj Všeobecný súd vykladali sporné opatrenia prijaté Groupement a určené všetkým jeho členom, ktorí, ako bolo uvedené, sú buď vedúcimi podnikmi alebo členmi pripojenými k nim [58]. Keďže tarifné opatrenia sa týkajú priamo alebo nepriamo všetkých členov Groupement, len ťažko viem pochopiť, v čom tieto opatrenia mohli už na základe svojej povahy obsahovať úpravu protisúťažnej povahy a v akom rozsahu boli navrhnuté tak, aby ušetrili vedúce podniky [59].

133. Z týchto úvah vyplýva, že ani znenie sporných opatrení, ani ciele, ktoré sledujú, nepodopierajú záver, podľa ktorého Komisia oprávnene dospela v prejednávanej veci k záveru o existencii obmedzovania z hľadiska cieľa.

iii) O tretej časti týkajúcej sa preskúmania kontextu vypracovania opatrení

134. Odvolateľ tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil viacerých nesprávnych posúdení pri analýze kontextu, do ktorého patria sporné opatrenia.

135. V prvom rade odvolateľ vytýka Všeobecnému súdu, že nesprávne zohľadnil právny kontext sporu tým, že nesprávne vykladal jednak judikatúru týkajúcu sa obmedzovania hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, najmä už citovaný rozsudok Beef Industry Development Society a Barry Brothers, a jednak otázky zohľadnené v predchádzajúcej rozhodovacej praxi. V tomto ohľade napadnutý rozsudok najmä obsahuje protichodné odôvodnenie, keďže Všeobecný súd v bodoch 94 a 99 uvedeného rozsudku tvrdil, že postupy preskúmané v dvoch rozhodnutiach „Visa“ [60] sú citeľne odlišné od postupov sporných v tejto veci a súčasne, že tieto dve rozhodnutia sa týkajú „podobných alebo rovnakých situácií“. Nesprávne posúdenie v rámci analýzy vyplýva aj zo skutočnosti, že samotná Komisia súhlasila s prerokovaním prípadných záväzkov na základe článku 9 nariadenia č. 1/2003, teda opatrení „ktoré splnia požiadavky [reagujú na jej výhrady – *neoficiálny preklad*]“ a ako také nepredstavujú porušenie pravidiel hospodárskej súťaže.

136. V druhom rade sa odvolateľ domnieva, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávnych právnych posúdení pri zohľadnení hospodárskeho kontextu, najmä keď sa vyhol otázke dvojstranného fungovania platobných systémov CB.

137. V treťom rade sa odvolateľ domnieva, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávnych právnych posúdení pri zohľadnení hospodárskeho kontextu, keď nepreskúmal komplexné hospodárske hodnotenia. V prejednávanej veci Všeobecný súd nijako nepristúpil k tomuto minimálnemu a objektívnemu preskúmaniu hospodárskych posúdení obsiahnutých v spornom rozhodnutí, ale sa v bodoch 320 a 321 napadnutého rozsudku uspokojil s tým, že odmietol niektoré hospodárske štúdie predložené Groupement z dôvodu ich údajného rozporu s inými štúdiami.

138. Z preskúmania dvoch prvých častí tohto odvolacieho dôvodu vyplýva, že pokiaľ sa vychádza z obsahu sporných opatrení a z cieľa, ktorý sa snažia dosiahnuť, existencia obmedzovania hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 81 ods. 1 ES nie je preukázaná.

58 — Pozri bod 3 napadnutého rozsudku, ktorý preberá bod 29 sporného rozhodnutia.

59 — Pozri bod 130 napadnutého rozsudku. BNP Paribas zdôraznila tak vo svojom vyjadrení vedľajšieho účastníka, ako aj na pojednávaní, že kvalifikáciu konania ako porušenia z hľadiska cieľa odôvodňovala najmä domnienka, podľa nej nesprávna, podľa ktorej sa sporné opatrenia neuplatnili na nijaký z vedúcich podnikov. Tým, že Všeobecný súd potvrdil túto základnú domnienku, nesplnil svoju povinnosť odôvodnenia.

60 — Rozhodnutia Komisie o konaniach podľa článku 81 ES a článku 53 EHP, konkrétne rozhodnutie 2001/782/ES z 9. augusta 2001 (Vec COMP/29.373 – Visa International) (Ú. v. ES L 293, s. 24, ďalej len „rozhodnutie Visa 2001“), a rozhodnutie 2002/914/ES z 24. júla 2002 (Vec COMP/29.373 – Visa International – Commission multilatérale d'interchange) (Ú. v. ES L 318, s. 17, ďalej len „rozhodnutie Visa 2002“).

139. Za týchto okolností skutočnosti vyplývajúce z hospodárskeho a právneho kontextu [61], v ktorom boli vypracované sporné opatrenia, nemôžu samy osobe preukázať existenciu protisúťažného cieľa. Ako som už uviedol predtým, preskúmanie kontextu nemôže nijakým spôsobom preklenúť neexistenciu skutočného zistenia protisúťažného cieľa (pozri bod 44 týchto návrhov).

140. Pre úplnosť však treba zdôrazniť nasledovné.

141. Po prvé, čo sa týka zohľadnenia právneho kontextu, ako som vyššie uviedol, nadobudnuté skúsenosti v širšom zmysle slova predstavujú parameter, ktorý sa musí zohľadniť na účely dospenia k záveru o existencii obmedzovania z hľadiska cieľa (pozri body 55 a nasl. týchto návrhov).

142. Pokiaľ však nadobudnuté skúsenosti môžu nespochybniteľne potvrdiť inherentnú škodlivosť pre hospodársku súťaž určitých druhov spolupráce v prípade zjavných a/alebo jasných obmedzovaní, ktoré majú veľmi pravdepodobne dopad na hospodársku súťaž, nie som presvedčený, že je vždy možné vyvodiť silný argument z rozhodovacej praxe Komisie. Skutočnosť, že Komisia v minulosti nepovažovala dohodu určitého typu za obmedzujúcu hospodársku súťaž už na základe jej samotného cieľa, nemôže sama osebe brániť Komisii, aby tak urobila v budúcnosti po individuálnom a dôkladnom preskúmaní sporných opatrení.

143. V prejednávanej veci zohľadnenie predchádzajúcich stanovísk Komisie k dohodám prijatým v rámci platobných systémov a osobitne k dohodám vyplývajúcim z rozhodnutí Visa 2001 a Visa 2002 za predpokladu, že sa týkajú opatrení citeľne totožných s opatreniami spornými v prejednávanej veci, by nemalo nevyhnutne prejudikovať obmedzujúcu povahu sporných opatrení z hľadiska cieľa.

144. Nič to nemení na tom, že treba byť obozretný, pokiaľ ide o dôvody, ktoré odôvodňujú odklon od záverov, ktoré boli doteraz zastávané v rozhodovacej praxi Komisie týkajúcej sa trhu platobných systémov. Všeobecný súd už rozhodoval najmä o tom, v čom mali sporné opatrenia na rozdiel od opatrení prijatých na tom istom trhu, ktorých podobnosť bola Všeobecným súdom čiastočne uznaná [62], taký stupeň škodlivosti, aby mohli byť analyzované ako opatrenia majúce protisúťažný cieľ.

145. Pokiaľ ide o precedens, ktorý predstavuje v prejednávanej veci už citovaný rozsudok Beef Industry Development Society a Barry Brothers, ako som už skôr uviedol v bodoch 69 až 73 týchto návrhov, domnievam sa, že uvedená vec sa jasne líši od prejednávanej veci vo viacerých aspektoch.

146. Pokiaľ ide, po druhé, o zohľadnenie hospodárskeho kontextu, Groupement v podstate Všeobecnému súdu vytýka, že nezohľadnil vlastnosti systému CB a osobitne dvojstrannú povahu tohto systému.

147. V tomto ohľade sa domnievam, že aj za predpokladu, že by sa mohlo zo znenia a cieľov sledovaných spornými opatreniami vyvodiť, že mali protisúťažný cieľ, skutočnosti vyplývajúce z kontextu by mohli tento záver oslabiť.

148. K tomuto bodu pripomínam, že na účely prijatia záveru o existencii obmedzovania z hľadiska cieľa sa Komisia nemôže obmedziť na abstraktné preskúmanie, osobitne v prípade existencie obmedzovania, ktorého povaha nie je zjavná.

61 — Aj keď sa dôvody uvedené odvolateľom delia na tri časti, zdá sa mi, že tretia časť, ktorá kritizuje Všeobecný súd, že nevykonal preskúmanie komplexných hospodárskych posúdení, je ľahko prepojiteľná s časťou týkajúcou sa preskúmania hospodárskeho kontextu.

62 — A to aj napriek tomu, že sa zdá, že existuje mierny rozpor medzi záverom prijatým v bode 94 napadnutého rozsudku, podľa ktorého opatrenia dotknuté v rozhodnutiach Visa 2001 a Visa 2002 nemožno považovať za porovnateľné, a záverom prevzatým do bodu 99 napadnutého rozsudku, podľa ktorého „z povinnosti odôvodnenia nemožno vyvodiť, že by Komisia musela nad rámec odôvodnenia svojho rozhodnutia odkazom na spis v dotknutej veci uviesť konkrétne dôvody, ktoré ju viedli k odlišnému záveru, než ku ktorému dospela v predchádzajúcej veci týkajúcej sa podobných alebo rovnakých situácií alebo situácií s rovnakými hospodárskymi subjektmi“.

149. Zohľadnenie existujúcej interakcie medzi časťou „vydávania“ a časťou „akvizícií“ v rámci preskúmania kontextu vyhotovenia opatrení na účely identifikácie obmedzovania hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa sa mi zdá byť odlišné od toho, ktoré sa týka definície relevantného trhu. Nejde totiž o spochybnenie tvrdenia, podľa ktorého trhy vydávania a akvizície sú odlišné, ale o preskúmanie, či hospodársky kontext vypracovania opatrení bol dostatočne zohľadnený.

150. V prejednávanej veci, ako to odvolateľ uviedol pred Všeobecným súdom, riadne fungovanie systému CB vyžadovalo, aby činnosti vydávania a akvizičné činnosti boli vykonávané vyváženým spôsobom. V tomto ohľade nemožno vylúčiť, že by mohlo byť zohľadnené prispenie každého z členov k rozvoju oboch týchto funkcií. Bez ohľadu na to, či ide o člena alebo nového účastníka, člen Groupement, ktorý je aktívny predovšetkým alebo výhradne v oblasti vydávania CB, požíva prospech z investícií vynaložených na rozvoj „akvizičnej“ stránky, ktorá je nevyhnutným pilierom trvácnosti systému.

3. Záver

151. Na záver sa zdá, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že jednak dospel k záveru o nereštriktívnom výklade pojmu obmedzovanie z hľadiska cieľa a prijal tento výklad, a jednak tým, že uplatnil práve takýto prístup pri preskúmaní obsahu, cieľov a kontextu vypracovania sporných opatrení.

152. Všeobecný súd predovšetkým neoveril, či Komisia mohla vzhľadom na znenie, ciele a kontext vyhotovenia opatrení v prejednávanej veci oprávnene dospieť k záveru, že uvedené opatrenia mali taký stupeň škodlivosti, že ich protisúťažné účinky bolo možné predpokladať.

153. Napadnutý rozsudok v tomto bode neuniesol kritiku a možno ho výlučne na základe tohto dôvodu zrušiť.

154. Keďže Všeobecný súd nepovažoval za nutné preskúmať, či uvedené opatrenia mali protisúťažný účinok, bude potrebné vrátiť túto vec Všeobecnému súdu.

155. Napriek tomu a pre prípad, že by sa Súdny dvor nestotožnil s mojím návrhom, preskúmam krátko druhý a tretí odvolací dôvod, ktoré odvolateľ predložil v rámci tohto odvolania.

B – *O druhom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení pri uplatnení pojmu obmedzovanie z hľadiska účinku*

156. Odvolateľ podporovaný BNP Paribas tvrdí, že zo 455 bodov napadnutého rozsudku sú len štyri venované preskúmaniu účinkov sporných opatrení. Okrem nesprávneho právneho posúdenia pri preskúmaní existencie obmedzovania hospodárskej súťaže z hľadiska účinku, Všeobecný súd právne dostatočným spôsobom neodpovedal na všetky tvrdenia odvolateľa, a tým porušil povinnosť odôvodnenia, ktorá mu vyplýva z ustanovení článku 36 v spojení s ustanoveniami článku 53 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie. Komisii na osobitne nepodarilo preukázať, že sporné opatrenia skutočne viedli k odchodu nových účastníkov alebo k obmedzeniu ich činnosti vydávania CB.

157. V prejednávanej veci Všeobecný súd práve nepreskúmal, či sporné opatrenia mali protisúťažné účinky a v prípade, že by sa na rozdiel do toho, čo navrhujem, malo dospieť k záveru, že Všeobecný súd mohol bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, dospieť k záveru, že sporné opatrenia mali za „cieľ“ obmedzovať hospodársku súťaž v zmysle článku 81 ods. 1 ES, druhý odvolací

dôvody musí byť vyhlásený za neúčinný [63].

158. Podľa ustálenej judikatúry [64] a v nadväznosti na to, čo som už uviedol vyššie, pokiaľ sa preukáže protisúťažný cieľ dohody, nie je namieste skúmať jej protisúťažné účinky.

159. Všeobecný súd sa teda nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 269 až 272 napadnutého rozsudku dospel k záveru o neúčinnosti žalobného dôvodu založeného na nesprávnych právnych posúdeniach, nesprávnych posúdeniach skutkového stavu a nesprávnych posúdeniach pri preskúmaní účinkov sporných opatrení, keď usúdil, že uvedené opatrenia mali za cieľ zamedzenie, vylučovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci spoločného trhu v zmysle článku 81 ods. 1 ES.

160. Všeobecnému súdu nemožno ani vytýkať, že nesplnil v tejto súvislosti svoju povinnosť odôvodnenia. V prejednávanej veci Všeobecný súd považoval za vhodné, ako ho oprávňuje judikatúra, obmedziť sa na preskúmanie existencie protisúťažného cieľa, a nebol povinný uviesť dôvody, pre ktoré mali sporné opatrenia navyše aj protisúťažné účinky.

161. Okrem toho v rámci tohto konania Súdnemu dvoru neprináleží, aby sa zaoberal otázkou, či bez ohľadu na prípadný protisúťažný cieľ sporných opatrení, tieto opatrenia mohli byť považované za opatrenia s protisúťažnými účinkami. Súdnemu dvoru najmä neprináleží, aby overil, či sa Komisii podarilo preukázať, že sporné opatrenia spôsobili odchod nových účastníkov z trhu alebo obmedzenie ich plánu vydávania CB. To platí tým viac, že ako som už skôr uviedol [65], Komisia venovala podstatnú časť sporného rozhodnutia účinkom, ktoré spôsobili sporné opatrenia.

162. V konečnom dôsledku sa domnievam, že tomuto odvolaciemu dôvodu by sa v nijakom prípade nemalo vyhovieť.

C – O treťom odvolacom dôvode založenom na tom, že Všeobecný súd porušil zásady proporcionality a právnej istoty tým, že nezrušil príkaz obsiahnutý v článku 2 druhom odseku sporného rozhodnutia

163. Odvolateľ podporovaný BNP Paribas tvrdí, že Všeobecný súd tým, že nezrušil príkaz uvedený v článku 2 druhom odseku sporného rozhodnutia, ktorým sa Groupement uložila povinnosť zdržať sa do budúcnosti akéhokoľvek opatrenia alebo správania, ktoré by malo rovnaký alebo podobný cieľ alebo účinok ako sporné opatrenia, porušil zásady proporcionality a právnej istoty.

164. Čo sa týka v prvom rade zásady proporcionality potvrdenej v článku 5 ods. 4 ZEÚ, odvolateľ pripomína, že podľa článku 7 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 Všeobecný súd mal konštatovať, že povinnosť uložená Komisiou nebola nevyhnutná vo vzťahu k sledovanému cieľu, teda k „ukončeniu zisteného porušenia“, keďže Groupement už pred prijatím sporného rozhodnutia pozastavil platnosť opatrení a toto rozhodnutie napriek tomu vo svojom článku 2 prvom odseku ukladá povinnosť okamžite ukončiť porušenie zrušením oznámených tarifných opatrení. Rovnako mal Všeobecný súd konštatovať, že sporný príkaz je neprimeraný v tom, že sa vzťahuje na opatrenia s „podobným“ účinkom. Nutnosť užšieho vymedzenia je v prejednávanej veci tým dôležitejšia, že rozdiely v analýze sporných opatrení medzi Všeobecným súdom a Groupement sú značné.

63 — V tomto zmysle Súdny dvor najmä spresnil, že prednostné preskúmanie tvrdení týkajúcich sa protisúťažného cieľa dohody vo vzťahu k tvrdeniam týkajúcim sa jej protisúťažných účinkov je o to odôvodnenejšie, pretože v situácii, keď sa ukáže, že došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu cieľa uvedenej dohody, bude potrebné zamietnuť odvolanie týkajúce sa odôvodnenia napadnutého rozsudku v súvislosti s protisúťažným účinkom dohody (pozri rozsudok GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i., už citovaný, bod 56).

64 — Pozri rozsudky LTM (už citovaný) a Beef Industry Development Society a Barry Brothers (už citovaný, bod 16).

65 — Pozri bod 2 týchto návrhov.

165. Nakoniec, čo sa týka zásady právnej istoty, odvolateľ sa domnieva, že Všeobecný súd mal konštatovať, že sporné rozhodnutie sa vyznačuje veľkou nejednoznačnosťou rozsahu uloženého príkazu, čo vedie k právnej neistote pre Groupement vo vzťahu k opatreniam, ktoré môže v budúcnosti prijať na to, aby zaručil svoju konkurencieschopnosť a svoj rozvoj. Neistota spočíva v prejednávanej veci vo veľmi všeobecnej a nepresnej kvalifikácií opatrení zakázaných Groupement do budúcnosti, ktorá by mohla zahŕňať akékoľvek opatrenie na dosiahnutie rovnováhy, ktoré by sa v budúcnosti javilo ako nevyhnutné na posilnenie konkurenčného systému CB alebo zaručenie jeho rozvoja. Z tohto dôvodu je Groupement bránené v tom, aby prijal opatrenia pre boj proti fenoménu parazitovania, ktorého je uvedený systém obeťou.

166. Treba uviesť, že svojím tretím odvolacím dôvodom sa odvolateľ snaží kritizovať Komisiu za to, že užšie nevymedzila rozsah príkazu obsiahnutého v druhom odseku článku 2 sporného rozhodnutia, pričom však neoznačil nesprávne právne posúdenie, ktorého sa dopustil Všeobecný súd vo vzťahu najmä k výkladu judikatúry Súdneho dvora, ktorý sa mal uplatniť.

167. Je nutné konštatovať, že tento odvolací dôvod teda v podstate preberá tvrdenia rozvinuté na podporu žaloby pred Všeobecným súdom v rámci druhej časti šiesteho žalobného dôvodu [66] a výlučne preto sa musí vyhlásiť za neprípustný.

168. Po tomto spresnení však možno uviesť, že tento odvolací dôvod otvára zaujímavú problematiku úzko prepojenú s prvým odvolacím dôvodom v súvislosti s právomocou vydávať príkazy zverenou Komisii a potrebným preskúmaním výkonu tejto právomoci Všeobecným súdom.

169. Hoci sa mi zdá, že účastníci konania sa zhodujú na uplatnení zásad proporcionality a právnej istoty, otázkou ostáva, aký je dosah týchto zásad v prípade, keď Komisia dospela k záveru o existencii kartelu obmedzujúceho hospodársku súťaž „z hľadiska cieľa“ v zmysle článku 81 ods. 1 ES.

170. Pokiaľ ide o dodržanie zásady proporcionality, nevyhnutnosť zaručiť potrebný účinok rozhodnutia konštatujúceho existenciu porušenia článku 81 ods. 1 ES ma vedie k záveru, že pokiaľ sa už raz jasne preukáže existencia obmedzovania „z hľadiska cieľa“, Komisia má právo nariadiť dotknutým podnikom nielen prerušiť a zastaviť výkon sporných opatrení, ale aj zdržať sa do budúcnosti vykonania akéhokoľvek opatrenia, ktoré by malo podobný cieľ.

171. Ďalej je potrebné, aby „protisúťažný“ cieľ, ktorý údajne majú vytýkané opatrenia, bol jasne identifikovaný a vymedzený, k čomu, ako som uviedol v rámci preskúmania prvého odvolacieho dôvodu, zjavne nedošlo.

172. Táto požiadavka sa mi zdá byť tiež oprávnená z hľadiska dodržania zásady právnej istoty.

173. Pokiaľ je protisúťažný cieľ sporných opatrení dostatočne identifikovaný a identifikovateľný, Komisia musí byť oprávnená uložiť dotknutým podnikom povinnosť zdržať sa akéhokoľvek podobného správania. Domnievam sa, že oprávnenosť takéhoto prístupu možno kritizovať viac v prípade, keď buď protisúťažný cieľ nie je vymedzený alebo je nedostatočne vymedzený, alebo keď sú podniky tak, ako v prejednávanej veci, vedené k tomu, aby samy určili rozsah dotknutého príkazu.

V – **Návrh**

174. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol takto:

1. Rozsudok Všeobecného súdu Európskej únie z 29. novembra 2012, CB/Komisia (T-491/07), sa zrušuje.

66 — Pozri body 435 až 452 napadnutého rozsudku.

2. Vec sa vracia Všeobecnému súdu Európskej únie.

3. O trovách konania sa rozhodne neskôr.